

ROMA AETERNA

SIGNIFICATIO VERBORVM

Capitula XXXVI-XLVII

Iōannēs Paulus Ferdinandī Flūminis sive Murgensis composuit

Hoc opus consignatum est sub [Creative Commons diplomate](#)

SIGNIFICATIO VERBORVM

Hoc est vocabularium, quod significationem praebet vocabulorum in libro Roma Aeterna inventorum ab capitulo XXXVI usque ad finem capituli XLVII. Haec criteria sequitur:

- 1) addita sunt vocabula et finitiones quae primum in libro Familia Romana inventa, tamen alio sensu iterum in secundo volumine inveniuntur;
- 2) item addita sunt vocabulorum finitiones, quae in capitulis posterioribus quam XLVII inveniuntur;
- 3) ut exscripta sint vocabula et finitiones sic ut in libro inventa, tamen nonnullis iisque imaginibus significatis additae sunt aliae finitiones;
- 4) si finitiones sunt plùs quàm una, omnes enumerantur;
- 5) quantitas vocalium deest nisi eâ vocabulum aut casus ab alio distingui potest; infinitivus coniugationis secundae semper -êre scribitur, ut ab tertiâ distinguatur; item ablativus singularis primae declinationis semper -â et genetivus singularis atque accusativus nominativusque pluralis quartae declinationis semper -ûs scribitur, ut ab aliis casibus distinguantur.
- 6) adverbia et coniunctiones ab aliis orationis partibus apice (´) super ultimam vocabuli vocalem addito distinguuntur: cf. certò (adverbium) et certo (ablativus vel dativus singularis adiectivi certus -a -um).

Hôc vocabulario uti possunt quoque discipuli, qui legere volunt methodi LLPSI haec volumina ab editrici *Domus Latina* edita:

- ◆ Vergilius: Aeneis
- ◆ Ovidius: Ars Amatoria
- ◆ Petronius: Cena Trimalchionis

MMLXII vocabula addita

- A**
- ab-dere** -didisse -ditum = celare
- ab-ducere** = ab aliquo ducere, removêre, auferre, avertere, tollere
- ab-esse** a-fuisse = 1. ↔ adesse; 2. non multum abest quin: paene fit
- ab-horrêre** ab ↔ convenire ad
- ab-igere** -egisse -actum = ab loco boves agere, pellere
- ab-ire** = 1. ↔ ad-ire; 2. in aliquid abire: in aliquid mutare; 3. in alicuius mores a.: alicuius mores sequi
- ab-olêre** -evisse = delêre
- ab-olescere** -evisse = aboleri, e memoria exire
- ab-ripere** = vi abducere, auferre, tollere, rapere, eripere
- ab-rogare** = iussu populi adimere
- ab-rumpere** = subito finire
- ab-solvere** ↔ condemnare, culpae
- abs-tinêre** <abs +tenêre = 1. aliquem /aliquid procul ab aliquo tenêre; 2. bello abstinêre: a bello se abstinere, non agere
- ab-sumere** = 1. consumere, perdere; 2. occidere
- ac-cedere** = 1. adire; 2. addi
- ac-cendere** = 1. incendere, ignem ex aliquo facere; 2. excitare, incitare; 3. suscitare, exsuscitare
- acceptus** -a -um = gratus
- ac-cidere** = 1. fieri; 2. (fama) accidit: affertur, auditur
- ac-cingere** = cingere; accingi: se armare
- ac-cipere** = 1. datum sumere; 2. recipere, admittere; 3. audire, discere
- ac-cire** = arcessere, vocare
- ac-cubare** = ad mensam cubare
- ac-cumbere** -cubuisse = accubantem se ponere
- acer** acris acre = 1. cupidus agendi, impiger; 2. cruentus
- acerbus** -a -um = 1. ↔ dulcis; 2. molestus, durus
- acies -ei** *f* = 1. exercitus in tres ordines instructus; 2. proelium; 3. sensus acer, vis videndi
- acutus** -a -um = 1. qui bene secat; 2. id cuius extrema pars vulnerat; 3. (sonus) acutus: clarus, tenuis (ut vox mulieris) ↔ gravis
- ad** +*acc* = 1. ↔ ab; 2. casus dativus; 3. tempus aut locus quando aut ubi aliquid finit; 4. motus; 5. apud; 6. causa (cum gerundio); 7. circa; 8. ad hoc: praeterea
- ad-ducere** = 1. ad aliquem ducere, afferre, inducere, ↔ abducere; 2. trahere
- ad-eò** = 1. tam valde, ita; 2. adeo +*adi*: tam; 3. praeterea
- ad-hortari** = hortari
- ad-icere** (-iicere) -io = addere
- ad-imere** -emisse -emptum = ↔ dare
- ad-ipisci** -eptum = (rem optandam) consequi, habêre incipere (↔ amittere)
- ad-iungere** = 1. addere; 2. iungere
- ad-ministrare** = regere
- ad-mirari** = 1. mirari (rem magnificam); 2. aliquem optimum existimare
- ad-miratio** -onis *f* <admirari
- ad-modum** = valde, plane
- ad-monêre** = 1. monêre; 2. admonêre alicuius: a. de aliquo
- admonitus** -us *m* <admonêre
- ad-movêre** = 1. dare, apponere (ubera, aures, manûs, et c.); 2. afferre aliud prope alio; 3. adducere
- adnotatiuncula** -ae *f* = commentarius brevis
- adolescere** -levisse = adulescens fieri
- ad-oriri** = oppugnare
- ad-stare** = stare ad/prope aliquem
- adulter** -eri *m* = qui adulterium fecit
- adulterium** -i *n* = facinus coniugii violandi

SIGNIFICATIO VERBORVM

aduncus -a -um = extremâ parte curvus
advena -ae *m/f* = is qui advenit
ad-venire = ad locum venire
adventus -us *m* <advenire (↔ discessus)
adversum +*acc* = 1. adversus; 2. contra
adversus -a -um = 1. ↔ secundus;
2. contrarius; 3. (vulnus) adversum: in pectore acceptum; 4. ex adverso: a fronte, ante se; 5. in loco contrario positus, oppositus
ad-vertere = animadvertere
ad-vocare = vocare ad locum
aedes -is *f* = 1. templum; 2. *pl* domus
aeger -gra -grum = 1. ↔ sanus; 2. aeger animi: maestus
aegre = 1. ↔ libenter; 2. aegre pati/ferre: moleste pati/ferre; 3. vix, magno cum labore
aequalis -is *m/f* = homo eiusdem aetatis
aequare = 1. aequus esse (atque); 2. aequum facere
aequor -oris *n* = mare summum, mare
aequus -a -um = 1. eiusdem qualitatis aut quantitatis; 2. constans; 3. (locus) aequus ↔ clivus; 4. iustus, omnibus aequè probandus; 5. iustus (↔ iniquus = in-iustus); 6. aequum est: oportet
aerarium -i *n* <aes = locus ubi pecunia publica deponitur ac servatur
aeratus -a -um = aere opertus
aereus -a -um = ex aere factus
aes aeris *n* = 1. metallum ferro pretiosius ex quo asses efficiuntur; 2. pecunia, asses
aetas -atis *f* = 1. anni quos aliquis vixit; 2. tempus, aevum; 3. aetatem agere: vivere
aeternus -a -um = perpetuus
aether -eris *m* = aer summus, caelum
affectare = adipisci conari, petere

af-ferre at-tulisse al-latum <ad-ferre =
1. ferre prope; 2. nuntiare
af-ficere -io -fecisse -fectum =
1. permovêre, commovêre, tangere;
2. (morbo) affici: (in morbum) conici
af-firmare = certò dicere
Africus -i *m* = ventus qui ab Africâ flat
agere egisse actum = 1. auctor actionis esse;
2. agitur: fit; 3. euntem facere (ante se);
4. agi: fieri; 5. efficere; 6. sub aliquo a.: sub alicuius imperio agere; 7. gerere, se praebêre/ostendere; 8. causam alicuius a.: oratione defendere aliquem; 9. causam agere: reum in iudicio defendere; 10. se a.: agere, se praebêre; 11. cum populo agere: ius populo dicere; 12. cum aliquo agere: colloqui; 13. agitur res/de re: in discrimine est; 14. de vestigialibus agitur: vestigialia aguntur; 15. de aliquo actum esse: rem alicuius actam esse
agger -is *m* = vallum e terrâ factum
ag-gredi -gressum = 1. oppugnare, adoriri;
2. a. ad: incipere; 3. a. +*inf*: incipere, conari
agitare = 1. citò movêre; 2. agere; 3. vitam agere, vivere; 4. animo/ secum agitare: cogitare; 5. exagitare
agitatio -onis *f* = < agitare
agmen -inis *n* = 1. exercitus progrediens;
2. iter, cursus ordine facere
agna -ae *f* = agni femina
agnoscere -ovisse = recognoscere
agrestis -e <ager = rusticus
agrestis -is *m* = agricola
ala -ae *f* = 1. quibus aves volant; 2. cornu
alatus -a -um = qui alas gerit
alere -uisse altum = 1. cibum dare; 2. tueri, sustinêre; 3. augêre
ales -itis *f* = avis
alienus -a -um = 1. non suus, alterius;
2. peregrinus, extraneus

alio *adv* = 1. ad aliud; 2. in alium locum
aliquam-diu = aliquantum temporis (nescio quamdiu)
ali-quandò = 1. aliquo tempore (nescio quando), olim; 2. tandem
alius -a -ud = 1. ↔ idem; 2. alter; 3. alii ... alii: hi ... illi; 4. alius aliâ viâ: alter alterâ viâ (primâ), alter alterâ (secundâ)
al-loqui <ad-loqui
altaria -ium *n pl* = ara
altus -a -um = 1. ↔ humilis; 2. profundus, ↔ brevis
alveus -i *m* = 1. res cava; 2. (fluminis) a.: spatium inter ripas
amarus -a -um = acerbus
amatorius -a -um <amor
ambo -ae -o (*acc* -os -as -o) = 1. duo simul (contrâ uterque tempore diverso significat); 2. res naturaliter duplex significat, ut ambae manûs.
a-mens -entis = cui mens abest, insanus
amictus -us *m* = pallium
a-migrare = migrare
am-plecti = 1. complecti; 2. retinere
amplificare = ampliorem facere
amplius = plus
amplus -a -um = magnus, latus et altus
an = 1. aut; 2. nonne; 3. num; 4. an quicquam: nihil enim
anceps -cipitis = 1. in utramque parte versus; 2. dubius
ancile -is *n* = clipeus Saliorum
anguis -is *m* = serpens
animus -i *m* = 1. ↔ corpus; 2. (bonus) animus ↔ timor; 3. animus (fortis): fortitudo, virtus; 4. animi: fortitudo, superbia; 5. in animo alicui est: consilium alicuius est, certum alicui est
annalis -e <annus
annalis -is *m* = (libri) annales: chronici

anniversarius -a -um = qui quottannis fit
annuus -a -um = qui annum manet
ante = antea
ante-ire = 1. alicui a.: ire ante aliquem; 2. antecedere
antrum -i *n* = locus apertus inter saxa
anxius -a -um = trepidus, timidus
aper apri *m* = porcus fesus qui in montibus habitat
aperire = 1. ↔ claudere; 2. patefacere, palam ostendere
ap-parare = parare
ap-parère -uisse = 1. in conspectum venire; 2. apparet: planum est, intellegitur
ap-pellare = 1. nominare; 2. vocare; 3. alloqui
ap-pellere -pulis -pulsum = navem ducere
apte = commode
aptus -a -um = idoneus, conveniens
apud +*acc* = 1. cum; 2. iuxta; 3. in +*abl*
aqua -ae *f* = 1. quod fert nimbus et sitem restinguit; 2. aquae ductus: opus quo aqua de montibus in urbem deducitur
Aquilo -onis *m* = 1. ventus qui a septentrionibus flat; 2. septentriones
ara -ae *f* = locus in quo sacrificia fiunt
arbiter -tri *m* = 1. testis; 2. is qui decernit, iudex aequus
arcère = prohibère
arcessere -ivisse -itum = aliquem venire facere, vocare
arcuatus -a -um = qui formam arcûs habet
arcus -us *m* = 1. quo sagittae iaciuntur; 2. opus curvum inter duas columnas factum
ardère -sisse -sum = ignem et fumum ferre
ardor -oris *m* = 1. studium ardens; 2. calor urens
arguere -uisse -utum = 1. verum esse demonstrare; 2. accusando dicere, accusare

SIGNIFICATIO VERBORVM

argumentum -i *n* = id quod arguitur
aries -etis *m* = 1. ovis; 2. machina bellica ad portas decutiendas
armare = 1. armis parare; 2. se a.: arma capere
armentum -i *n* = pecus maius, boves
armilla -ae *f* = ornamentum rotundum quo brachium ornatur
ar-ripere -uisse -reptum = apprehendere
ars artis *f* = 1. id quod aliquis facere potest; 2. scientia; 3. artes: philosophia, litterae, cet.; 4. artes: mores
arvum -i *n* = ager qui aratur
arc arcis *f* = mons arduus naturâ et opere munitus
as-sentire/-ri +*dat* = consentire cum
as-sequi = consequi, adipisci
assiduus -a -um = qui semper adest
as-sumere = 1. sibi prudentiam assumere: se prudentem esse affirmare; 2. sumere
astrologus -i *m* = qui astris studet
astrum -i *n* = stella
asylum -i *n* = locus tutus quo confugiunt profugi
at = 1. sed; 2. tantum, saltem; 3. tamen
atrium -i *n* = 1. locus domi amplius; 2. locus columnis circumdatus
atrox -ocis = crudelis, inhumanus
at-tingere -tigisse -tactum <ad+tangere = 1. tangere; 2. pervenire; 3. contingere, iuxta esse, vicinus esse
attonitus -a -um = stupefactus
auctor -oris *m* = 1. is a quo res orta est, qui primus rem constituit (originis auctor: pater); 2. is qui aliquid egit; 3. aliquem auctorem sequi: alicuius exemplum sequi; 4. (patres) auctores fieri: regem creatum probare; 5. auctor esse alicuius rei: suadere aliquem rem; 6. auctor esse: tradere
auctoritas -atis *f* = 1. ius imperandi, potentia; 2. sententia, consilium

audire = 1. auribus sonum accipere; 2. animadvertere; 3. exaudire (quod parvâ voce dicitur); 4. dicto audiens esse: parêre
au-ferre abs-tulisse ab-latum <ab-ferre = 1. ferre procul; 2. eripere
augur -is *m* = sacerdos qui auspicatur
augurium -i *n* = 1. auspicium; 2. sensus rei futurae, omen
augustus -a -um = deo dignus, magnificus
aula -ae *f* = regia
aura -ae *f* = ventus levis
auratus -a -um = auro opertus
aureus -a -um = 1. ex auro factus; 2. illustris, pulchrus (ut aurum)
aureus -i *m* = nummus aureus (I aureus = XXV denarii = C tertertiî)
aurora -ae *f* = prima lux (ante solem ortum)
auspicari = aves aspicere (quae numen deorum ostendunt)
auspicatô = postquam auspicatus est
auspicium -i *n* = 1. signum avium divinum; 2. ius auspicii, imperium ducis (nam dux solus belli auspicium habet)
Auster -tri *m* = 1. Notus; 2. meridies
a-vehere ↔ advehere
a-vertere = 1. vertere aliò (et procedere); 2. prohibêre; 3. removêre; 4. facere aliquid vertere, arcêre
avitus -a -um <avus
a-volare = avehi quasi volans
avus -i *m* = pater patris/matris

B

balneae -arum *f* = balnea publica
barba -ae *f* = capilli infra os auresque
basilica -ae *f* = aedificium publicum in quo et alia multa negotia aguntur et ius inter cives dicitur
bellare = bellum gerere, pugnare
bellator -oris *m* <bellare = miles

bellicosus -a -um = belli studiosus
benignus -a -um = qui alicui bene vult
bibliotheca -ae *f* = locus ubi libri servantur
bini -ae -a = 1. II et II; 2. duo, ambo; 3. duo
 (pluralia tantum)
blande = urbane
blandus -a -um = concilians, laudans
boarius -a -um < bos
bonum -i *n* = 1. bona res, ↔ malum;
 2. bona: ea quae aliquis possidet
bos bovis *m/f* (*pl* boves boum, *dat/abl*
 bobus) = pecus maius
brevarium -i *n* = liber brevis
brevi = brevi tempore, mox
brutus -a -um = stultus

C

cadere cecidisse = 1. de alto loco ad
 humum movêre; 2. minuere; (animus)
 cadere: (animus) minui
caecus -a -um = 1. qui vidêre non potest;
 2. dubius, qui nescit quo eat; 3. animo
 captus
caedes -is *f* = 1. <caedere; 2. caro
caelestis -e = 1. <caelum; 2. caelestes: di
calamitas -atis *f* = mala fortuna, clades
candelabrum -i *n* = sacrum Iudaeorum quo
 ignes tenentur
canere cecinisse = 1. cantare; 2. sonare
 instrumentum; 3. aliquid canere: de
 aliquo carminibus scribere; 4. versibus
 praedicere; 5. signum canere: tubâ
 signum pugnae dare
cantare = 1. vocem pulchre sonare;
 2. versûs canere; 3. versibus narrare
capere -io cepisse captum = 1. fugientem
 prehendere; manibus prehendere; 2. vi
 prehendere; 3. sumere; carpere, colligere;
 4. (oppidum) expugnare; 5. continêre
 (in se habêre) posse; 6. fugam capere:
 fugere; 7. animo capere: intellegere

capra -ae *f* = animal cornua gerens atque in
 montibus habitans quod per saxa salit et
 carne cuius atque lacte homines aluntur
captivus -i *m* = miles bello captus
caput -itis *n* = 1. summa hominis, prima
 animalium corporis pars; 2. prima urbs
 imperii; 3. prima pars alicuius rei;
 4. princeps; 5. homo; 6. vita; 7. capite
 punire: puniendi causa interficere;
 8. capitis damnare: ad mortem damnare;
 9. capite census: proletarius
carina -ae *f* = trabs navis infima
caritas -atis *f* < carus = 1. amor, gratia;
 2. magnum pretium, ↔ vilitas
carpentum -i *n* = currus duarum rotarum
casa -ae *f* = parva domus pauper
castellum -i *n* = locus munitus
castigare = reprehendere
castigator -oris *m* < castigare
castitas -atis *f* < castus
castra -orum *n pl* = 1. locus structus ut
 milites aliquamdiu morentur; 2. quartis
 castris: quarto die (exercitus in itinere
 cotidie castra ponit)
castus -a -um = pudicus; uxor casta: quae
 maritum solum amat
casû = fortê
casus -us *m* = 1. <cadere; 2. quo verba
 declinantur: nominativus, genetivus,
 dativus, accusativus, vocativus,
 ablativus; 3. id quod accidit; 4. quod
 fortê accidit, calamitas; 5. casu: fortê
caterva -ae *f* = multitudo hominum
caudex -icis *m* = stipes
causa -ae *f* = 1. id quare aliquis aliquo
 modo agitur; 2. res iudicanda;
 3. alicuius causa: quod pro aliquo dici
 potest in iudicio
causâ + *gen* = ut + *coni*, ad + *ger*, ob + *acc*,
 praeter + *acc* (praepositio finalis); meâ
 causâ: quia mihi convenit

SIGNIFICATIO VERBORVM

cavêre cavisse cautum = 1. c. ne: vitare, curare ne aliquid accidat; 2. cavere + *coni*: cavere ne

cavus -a -um = cuius media pars vacua est

celare = occultare (↔ patefacere)

celeber -bris -bre = 1. (locus) quo multi conveniunt; 2. omnibus notus, illustris

celebrare = 1. celebrem facere, nobilitare; 2. (diem) c.: festum habêre

cella -ae *f* = locus in templo clausus

censêre -uisse -sum = 1. existimare, putare; senator iudicare, dicere id quod existimat; 2. civês censêre: pecuniam civium aestimare/numerare

ensor -oris *m* = vir qui censui praeest

ensus -a -um <censêre (= aestimare) = pecunia quae censetur

centuria -ae *f* = 1. militum numerus C; 2. quaeque ex CXCI partibus in quibus populus Romanus ex censu discriptus est

centuriatus -a -um = comitia c.: comitia quibus populus suffragio per centurias consules creat

centurio -onis *m* = 1. miles qui centuriae praefectus est; 2. unus ex binis milites singulis manipulis praefectis

cernere crevisse cretum = 1. vidêre (id quod procul abest); 2. discernere, distinguere, videre alium aliis dissimilem esse

certus -a -um = 1. ↔ dubius; 2. ineluctabilis; 3. (amicus) certus: fidus; 4. certum mihi est: certum consilium meum est; 5. certum habêre: certo scire; 6. pro certo: certò; 7. eum certiore facere: ei nuntiare

cervus -i *m* = animal cuius cornua arboris rami videntur

cessare = 1. opus neglegere, minus agere; ventus cessat: v. minuitur; 2. desinere; 3. c. ab: neglegere

chronicus -a -um = (libri) chronici res singulis annis gestas continent

cingere cinxisse cinctum = 1. locum cingere: circum locum esse; 2. (gladio) cingi: se armare

cinis -eris *m* = quod igne relinquitur, ossa cremata

circa + *acc* = 1. circum; 2. circiter

circâ = circiter, circùm

circum + *acc* = 1. in loco/locum cuius fines aliquem/aliquid includunt; 2. in omnes partes

circùm = in loco cuius fines aliquem/aliquid includunt

circum-agere = 1. verti/versari facere; 2. convertere

circum-dare = 1. cingere; 2. rem collo (*dat*) circumdare: collum re c.

circum-ducere = ducere circum aliquid

circum-fundere = 1. aliud circum aliud fundere, circumdare, implicare; 2. circumstare; 3. circumfundi ei: circumstare eum

circum-ire = 1. ire circum aliquem locum; 2. aliquis ad singulos ire ut eos aliquid faciat

circum-sistere = circumdare

circum-stare = circùm stare (pericula), impendêre

circum-vallare = circumdare (exercitu, vallo)

circum-vehi = 1. locum circumvehi: circum locum vehi; 2. pervenire post circumvectum

circus -i *m* = 1. locus ubi cursûs equorum habentur; 2. orbis

I. P. FERDINANDI FLVMINIS MVRGENSIS

citatus -a -um = citò currens
citò = 1. celeriter; 2. dicto citius: citius quam dictum est
civilis -e <civis = 1. bellum civile: b. inter cives; 2. qui civibus placet
civitas -atis *f* = cuncti cives, urbs
clades -is *f* = 1. ↔ victoria; 2. caedes; 3. calamitas, perniciis
clam = occulte
clamitare = magnâ voce clamare
clandestinus -a -um = clam factus
clarus -a -um = 1. lucens; 2. (vox) sonans; 3. nobilis
classis -is *f* = 1. navium numerus; 2. divisio populi Romani
claudere -sisse -sum = 1. ↔ aperire; 2. includere; 3. obstare
clava -ae *f* = telum rude e ligno factum
clemens -entis = 1. ↔ severus; 2. moderatus, temperatus
clipeus -i *m* = scutum rotundum
clivus -i *m* = 1. latus montis; 2. via quae in clivo montis facta est
cloaca -ae *f* = fossa tecta
co-alescere -uisse = in unum crescere
coepta -orum *n pl* = opus coeptum, consilium
co-ercêre (co +arcêre) = vi prohibêre, domare
cogere co-egisse co-actum <co-+agere = 1. vi persuadere; 2. convenire iubêre; 3. impellere ad aliquid faciendum
cogitatio -onis *f* <cogitare
cognatus -a -um = ab eodem ortus
cognomentum -i *n* = cognomen
cohors -rtis *f* = 1. decima pars legionis; 2. globus
colere -uisse cultum = 1. campum arare; 2. curare; 3. (hominem) colere: curare, diligere; 4. pacem colere: pacem servare

col-labi -lapsum = ad terram labi
col-laudare = laudare (multos)
collega -ae *m* = consul alterius consulis collega est
col-ligare = vinculo coniungere
col-ligere -legisse -lectum = 1. ↔ spargere; 2. reputare
col-locare = 1. locare; 2. collocare in aliquid: sumptus facere, aliquid emere
colloquium -i *n* <colloqui
col-lucêre = lucêre
colonus -i *m* = 1. <colere; 2. vir qui patriâ relictà novam terram incolit
colossus -i *m* = statua immensa
columba -ae *f* = avis quae signum pacis est
coma -ae *f* = crinis, capillus
comes -itis *m/f* = 1. is qui comitatur; 2. tibi comes ire: te comitari
comicus -a -um ↔ tragicus
comis -e = benignus
comitari = aliquem c.: cum aliquo ire
comitatus -us *m* = comitum numerus
comitia -orum *n pl* = concilium quo rex creabatur
commentarius -i *m* = liber reminiscendi causâ scriptus
com-migrare = migrare cum omnibus bonis
com-mittere = (proelium) incipere; 2. (rem alicui) committere: tradere, credere; 3. conflare; 4. (se periculo) committere: obicere
commodum -i *n* = 1. bonum, res utilis; 2. c. alicuius: quod alicui prodest
com-movêre = 1. afficere, permovêre (animum); 2. bellum commovêre: b. movêre (=inferre)
com-pellere -pulisce -pulsum = 1. in eundem locum pellere (↔ dispellere); 2. cogere
com-perire -risse -rtum = cognoscere

SIGNIFICATIO VERBORVM

com-plecti = 1. brachia circum corpus alicuius ponere; 2. cingere; 3. non praetermittere; 4. incedere, possidere, potiri

com-plère -evisse -etum = 1. implère; 2. addere quae desunt

complexus -us *m* <complecti

com-plorare = 1. plorare; 2. deflère, lugère

com-ploratio -onis *f* <complorare

com-ponere = 1. apte conficere; 2. facere ex composito; 3. (bellum) *c.*: finire ex composito; 4. colligere; 5. constituere, ordinare

compos -otis +*gen* = possidens, potens

compositus -a -um = 1. ex composito: ut convenit inter duos vel plures homines;

2. ↔ simplex; 3. arte compositus

com-prehendere =prehendere

com-primere -pressisse -pressum =

1. feminam *c.*: cum feminâ concumbere;

2. opprimere, sedare

con-cedere = 1. cedere; 2. (alicui) con-cedere: cedere (↔ resistere); 3. (rem alicui) con-cedere: (sponte) dare, tribuere (id quod poscitur)

con-cidere = 1. cadere (in loco), collabi; 2. perire

con-cière -civisse -citurum = concitare

conciliare = coniungere amicitia, amicum facere

concilium -i *n* = 1. populus convocatus;

2. societas (v.g. concilium Achaicum: Achaei et eorum socii)

con-citare = 1. ↔ mitigare; 2. risum *c.*: risum excitare

con-clamare = simul clamare

concordia -ae *f* ↔ discordia

concors -rdis = concordia coniunctus

con-cumbere -cubuisse = eidem lecto incumbere

con-currere -risse = 1. in eundem locum currere; 2. *c.* ad pugnandum, pugnare

conkursus -us *m* 1. <concurrere; 2. cursus in eundem locum ad pugnandum

con-cutere -cussisse -cussum = quater

con-demnare = poenam meruisse iudicare

con-dere = 1. constituere; 2. lustrum

condere: lustrum peragere, censum

facere; 3. abdere; 4. deponere

conditor -oris *m* = is qui urbem condidit

con-ferre con-tulisse col-latum = 1. in

eundem locum ferre; 2. comparare;

3. se conferre (in locum): ire; 4. arma

conferre (inter se): conflagere; 5. signa

conferre: proelium committere; 6. rem

conferre (ad(in aliquid): re uti

confessio -onis *f* <confiteri

confestim = statim

con-ficere -io -fecisse -fectum = 1. facere;

2. perficere; 3. confici: consumi,

invalidus fieri; 4. interficere;

5. absumere; 6. subigere

confidentia -ae *f* <confidens

con-fidere = 1. fidere; 2. credere

con-fiteri -fessum = fateri

con-flagrare = flagrare, igne absumi

conflictare = perturbare

con-fligere -xisse -ctum = proelio concurrere

con-fluentes -ium *m* = locus ubi fluvii confluunt

con-fluere = in eundem locum fluere

con-fugere = fugere in locum tutum

con-fundere -fudisse -fusum = 1. turbare;

2. permovère

con-icere -iecissee -iectum = 1. iacere (in

unum locum); 2. in catenas conicere:

vinctum in carcerem mittere;

3. introducere; 4. collocare

coniectura -ae *f* = 1. coniecturam facere:

intelligere id quod non palam dicitur;

2. coniecturâ perspicere: *c.am* facere

con-iugium -i *n* = coniugum vita communis
con-iunctio -onis *f* = 1. <coniungere>; 2. pars orationis adnectens ordinansque sententiam
coniunx -iugis *m/f* = uxor/maritus
con-quiescere = quiescere
con-sciscere -iuisse -itum = 1. decernere; 2. mortem sibi *c.*: se interficere
con-scribere = 1. (milites) *c.*: cogere et armare; 2. scribere
con-secrare = 1. sacrare; 2. Divum/Divam nominare
con-senescere -nuisse = senescere
consensus -us *m* <consentire
con-sentire = idem sentire, ire in eandem sententiam
con-sequi = 1. persecutum capere; 2. adipisci
con-servare = integrum servare
con-sidere = 1. sedere incipere (↔ surgere); 2. sedem capere
consilium -i *n* = 1. voluntas, quod facere constituitur; 2. *c.* capere: constituere; 3. consilium (militare): *c.* in quo de re militari consultitur; 4. prudentia; 5. eo consilio ut: animo faciendi
con-sistere -stitisse = 1. stare; 2. desinere
con-sociare = 1. communem facere; 2. socios inter se facere
conspectus -us *m* = 1. quod oculis videri potest; *e* conspectu: ab oculis; 2. visus; 3. id quod inspicitur
conspiciuus -a -um = nobilis, qui prae aliis conspicitur
constans -antis ↔ turbatus
constantia -ae *f* <constans
con-stare -stitisse = 1. nummorum esse; 2. ex variis partibus constare: partes varias habere; 3. idem manere; 4. firme stare; 5. constat (+*acc* +*inf*): certum est; 6. inter omnes constat/constitit: inter omnes convenit

con-stituere -uisse -utum = 1. consilium capere; 2. statuere; 3. locare (rem novam), primum facere
consul -is *m* = alter populo Romano praepositus
consularis -e <consul
consulatus -us *m* = dignitas consulis
con-sulere -uisse -ltum = 1. interrogare quid faciendum sit; 2. inter se consulere, consultare; 3. *c.* ei: curam habere de eo
con-sumere = 1. perdere; 2. extinguere, delere
con-temnere -tempsisse -temptum = 1. parvi aestimare, non temere; 2. non admittere id quod offertur
contemptus -a -um = contemnendus
con-tendere -disse = 1. properare; 2. certare; 3. nervos *c.*: omnibus viribus laborare, eniti
con-ticescere -cuisse = tacitus fieri
continens -entis = 1. sine intervallo; 2. proximus
continens -entis *f* ↔ insula
con-tinere = 1. in se habere; 2. tenere; 3. prohibere maleficio, coercere
con-tingere -tigit -tactum = 1. tangere; 2. cognatus esse; 3. contingit: accidit, datur
continuus -a -um = sine intervallo
contio -onis *f* = 1. populus/exercitus convocatus; 2. contionem dare: contionem permittere
contionari = pro contione loqui
contra +*acc* = 1. alicui oppositus; 2. alicui contrarius, adversarius; 3. non procul
contrâ ↔ item
con-trahere = 1. trahere, premere; 2. colligere; 3. verbum litteras perdere et prior littera producere
con-tremescere -muisse = valde tremere
contumelia -ae *f* = dictum indignum

SIGNIFICATIO VERBORVM

conubium -i *n* = 1. coniugium; 2. conubii
ius

con-valescere -luisse = validus fieri

con-vallis -is *f* = vallis angusta

con-vehere = conferre

con-venire = 1. aptus esse; 2. in eundem
locum venire; 3. statui (inter varios);
4. in eandem sententiam venire;
5. convenit: oportet, decet

con-vertere = 1.vertere; 2. in se
convertere: sibi conciliare; 3. reverti;
4. converti: in orbem moveri, volvi

con-vincere = noxium iudicare, damnare

co-oriri -ortum = oriri

copia -ae *f* = 1. magna copia: multum;
2. (agendi) copia: occasio, potestas;
3. copiam alicuius habere: aliquem in
potestate habere; 4. copiae: milites;
5. copiae: opes

cor cordis *n* = 1. unum ex visceribus
humanis in pectore locatum, in quo est
sanguis; 2. animus, pectus; 3. cordi
esse: gratum esse, placere

coram +*abl* = ante oculos alicuius

coram = ante oculos, praesens

cornicen -inis *m* = qui cornu canit

cornu -us = 1. os acutum ex capite
prominens; 2. pars aciei dextra aut
sinistra; 3. instrumentum curvum in
proeliis sonatum

cor-ripere -uisse -reptum = 1. celeriter
rapere; 2. reprehendere; 3. se corripere:
cito surgere

cor-rumpere = 1. pravum/foedum facere,
perdere; 2. a virtute aberrare; 3. aliquem
c.: mercede persuadere alicui; 4. violare

corvus -i *m* = avis rostro et pennis nigris

cratis -is *f* = instrumentum supplicii quod
in caput inicitur

creare = 1. facere, legere; 2. procreare

creber -bra -brum = frequens

cremare = urere

crescere crevisse = 1. maior fieri; 2. augeri

crimen -inis *n* = id quod accusatur

crinis -is *m* = capillus, coma

cruciare = doloribus afficere

cruciatus -us *m* <cruciare

crudelis -e = saevus atque inhumanus

crudelitas -atis *f* <crudelis

cubile -is *n* = lectus

culmen -inis *n* = 1. summa pars (aedificii/
montis); 2. summa fortuna; 3. culmen
hominis: caput

culpa -ae *f* = causa accusandi/puniendi

cultus -us *m* <colere = 1. cura; 2. modus
vivendi, mores; 3. educatio (<educare)

cum ... tum = et ... et, non modo ... sed
etiam

cunctari = 1. dubie morari; 2. dubitare

cupido -inis *f* = cupiditas

cura -ae *f* = 1. animus in aliquo positus;
2. metus ne quid mali accidat; 3. res
mihi curae est: rem curo

curare = 1. tueri, curam suscipere;

2. ↔ neglegere; 3. interesse; 4. -ndum
curare: curare ut +*coni pass*

curia -ae *f* = 1. Curia: aedificium ubi
senatus Romanus convenire solet;
2. divisio populi Romani

cursus -us *m* = 1. <currere; 2. certamen quo
discernitur quis velocior sit; 3. iter;
4. flumen, aquae motus; 5. quaeque
pars incepti

curvus -a -um = qui formam arcus habet

custodia -ae *f* <custos = 1. in custodiam
dare: in carcerem includere; 2. corporis
defensio (<defendere); 3. statio unde
vegetalia exiguntur

custodire = 1. curare ut aliquid servatum sit;
2. aliquem in carcere vigilatum tenere

custos -odis *m* = is qui custodit

D

damnare = 1. condemnare; 2. capitis d.: ad mortem damnare

damnum -i *n* = res amissa, iactura

dapes -um *f* = cibus optimus, cena

dare dedisse datum = 1. tradere; 2. donare; 3. parare; 4. se dare: se dedere;

5. sermonibus se dare: sermones curare;

6. facere; 7. (ventis) vela dare: navigare;

8. omnia vela dare: velociter navigare

de +*abl* = 1. ab (deorsum); 2. super +*abl*;

3. ob, propter; 4. ab (origo); 5.

genetivus (partitivus)

de integro = denuo

dea -ae *f* (*pl dat/abl* -abus) = femina diva

debellare = 1. bello vincere; 2. bellandi finem facere

de-cedere = 1. excedere; 2. mori

decem-viri -orum *m pl* = decem viri qui pro duobus consulibus summam potestatem aliquid temporis habuerunt

de-cernere -crevisse -cretum = 1. statuere quid faciendum sit; 2. (armis) decernere: pugnare; 3. statuere, censere

de-cipere -cepisse -ceptum = fallere

de-clarare = 1. ostendere, notum facere; 2. significare

decor -oris *m* <decere = pulchritudo

decorare <decus = ornare (honoribus)

de-currere = de loco currere

decus -oris *n* = 1. honos; 2. ornamentum

de-cutere -cussisse -ssum = percutiundo deicere

de-decus -oris ↔ decus

de-dere -didisse -ditum = 1. tradere (in alicuius potestatem); 2. (alicui) animum dedere/se dedere: studere; 3. deditus: intentus

de-dicare = sacrare

deditio -onis *f* <dedere

de-ducere = 1. de loco in locum ducere;

2. (navem) deducere: de litore in mare ducere; 3. ducere; 4. coloniam d.: coloniam condere

de-fendere -disse -ensum =

1. ↔ oppugnare; 2. excusare; 3. favere

defensor -oris *m* = qui defendit

de-ferre = 1. ferre in locum aliquem;

2. nuntiare, afferre; 3. honorem deferre: honorem praebere; 4. ferre ad locum quendam; 5. mandare; 6. accusare (apud plebem)

de-ficere = 1. cessare, minui, recedere;

2. d. ab alius ad alium: alium deserere et transire ad alium; 3. (vires) eum d.: ei desunt; 4. (sol) deficere: obscurari

de-figere = 1. ensem (in loco) defigere: ensem intra corpus pulsare; 2. figere

de-formis -e ↔ formosus

de-fungi -functum = 1. re d.: rem conficere, peragere; 2. defunctum esse: contentum esse, satis habere; 3. mori

de-icere = iacere deorsum

deinceps *adv* = 1. alius post alium; 2. deinde

de-inde = 1. tum, postea, secundum; 2. posthac

de-iurare = iurare

de-labi = de loco alto labi

delere -evisse -etum = 1. ↔ addere;

2. absumere, perdere

deliberare = cogitare, reputare

delictum -i *n* = maleficium

de-ligere -legisse -lectum = eligere

de-linquare -liquisse -lictum = officio deesse, male facere

delirare = demens esse

delubrum -i *n* = templum

de-mandare = mandare, committere

de-mens -entis = amens

demere -mptisse -mptum = 1. ↔ addere;

2. adimere

SIGNIFICATIO VERBORVM

de-mergere = submergere
de-mittere = 1. ↔ tollere; 2. deorsum mittere
de-monstrare = 1. monstrare (verbis); 2. monstrare, significare
densus -a -um = (nimbus) d. ↔ tenuis
de-pellere = de loco pellere
de-ponere = 1. ponere in tuto loco; 2. exonerare, onus humi ponere; 3. (curam) deponere: dimittere, relinquere; 4. animam/vitam deponere: mori
de-precari = precari (ne quid fiat)
deprecatio -onis *f* <deprecari
de-prendere/-prehendere -disse -ensum = 1. prehendere; 2. aliquem invenire dum improbum facit; 3. (inexpectatum) invenire
depulsio -onis *f* = responsum quo crimen depellitur (:refellit)
de-scendere = 1. ↔ ascendere; 2. accedere
de-sciscere -ivisse ab/ad = deficere
de-signare = statuere
de-sinere = 1. ↔ incipere; 2. desistere
de-sipere -io ↔ sapere
de-spondere -spondisse sponsum = spondere
de-struere -uxisse uctum ↔ exstruere
de-tergere -sisse -sum = delendo tergere
de-trahere = 1. de loco trahere; 2. aliquem deicere; 3. abducere; 4. contemnere
de-urere = igne consumere
de-vincere = plane vincere
dextera -ae *f* = dextra
dextra -ae *f* = 1. manus dextra; 2. ad dextram: ad latus dextrum; 3. promissum
dicare = dedicare
dicio -onis *f* = potestas
dictator -oris *m* = dux cui regia potestas datur
dictatura -ae *f* = dignitas dictatoris

dictitare = dicere identidem
dictum -i *n* = 1. quod dictum est, verbum; 2. imperium; 3. dicto audiens esse: parêre
dies -ei *m* = 1. spatium temporis XXIV horarum; 2. tempus ubi sol lucet; 3. dies calendarii; 4. ad diem: singulis diebus; 5. ante diem: ante tempus; 6. in dies -ior: cotidie -ior
dies -ei *f* = tempus statutum
difficulus <difficilis
diffidere ↔ confidere
dignitas -atis *f* = 1. <dignus; 2. magistratus
di-gredi -gressum = discedere
dilectus -a -um = qui diligitur, carus
diligens -entis ↔ negligens
diligentia -ae *f* <diligens
di-ligere -lexisse -lectum = amare
di-micare = pugnare
di-micatio -onis *f* <dimicare
di-mittere = 1. iubere discedere, a se amittere; 2. amittere
di-rigere = (aciem) d.: ordine instruere
di-ruere -uisse -utum = destruere
dis-cedere ↔ venire
dis-cernere = scire varias res similes non esse
discessus -us *m* <discedere
discordia -ae *f* = animus contrarius inter duos homines/factiones
di-scribere = in certas partes dividere
discrimen -inis *n* = 1. tempus periculosum; 2. discrimen facere: discernere
dis-cumbere = accumbere
dis-currere = in varias partes currere (↔ concurrere)
dis-icere -ieicisse -iectum = 1. in varias partes iacere; 2. diruere
dis-par -paris = impar, dissimilis
dis-pellere -pulsisse -pulsum = in varias partes pellere

dis-plicêre ↔ placêre
dis-similis -e ↔ similis
dis-simulare = simulando celare
dis-trahere = 1. trahere in contrarias partes;
 2. disiungere
dis-tribuere -uisse -utum = 1. describere;
 2. dividere (inter eos)
ditare = divitem facere
ditissimus -a -um = divitissimus
diutinus -a -um = diuturnus
diuturnitas -atis *f* < diuturnus
diuturnus -a -um = qui diu manet
diversus -a -um = contrarius
di-videre -visisse -visum = 1. in varias
 partes disiungere; 2. varias partes
 discernere; 3. partiri
divinitus *adv* = a diis, divino modo
divinus -a -um < deus = sacer
divortium -i *n* = d. facere: uxorem dimittere
 (e matrimonio)
divum -i *n* = 1. caelum apertum; 2. sub
 divo ↔ sub tecto
divus -a -um = divinus
docêre -uisse -ctum = 1. id quod magistri
 faciunt; 2. fabulas docêre: fabulas
 populo dare in theatro
dolus -i *m* = consilium fallendi
domare -uisse -itum = 1. sibi parentem
 facere; 2. feram parêre docêre
domesticus -a -um < domus = domûs
dominari = dominus esse (↔ servire)
domi *loc* = 1. in domo; 2. domi militiaeque:
 in pace et in bello
domo = a domo
domum = ad domum
domus -us *f* (*abl* -o, *pl acc* -os) = 1. locus
 ubi familia moratur; 2. familia; 3. gens
donare < donum = 1. dare; 2. aliquem re
 donare: alicui rem donare
donec = 1. dum, tam diu quàm; 2. quoad

donum -i *n* = 1. res quae datur; 2. militaria
 dona: praemia virtutis
dorsum -i *n* = 1. tergum bestiae; 2. pars
 posterior
dubitare = 1. incertus esse; 2. dubitare de
 ↔ credere; 3. dubitare num + *coni*: non
 credere + *inf*; 4. non dubitare + *inf*: non
 cunctari
dubium -i *n* = procul/sine dubio: certe
dubius -a -um = 1. incertus, dubitans;
 2. dubius alicuius: alicui dubius, non
 confidendus
ducere -xisse ductum = 1. euntem facere
 (post se); 2. animam ducere: spirare;
 3. res transitâ locum aliquem aperire;
 4. scribere (lineas); 5. (uxorem) ducere:
 uxorem suam facere; 6. aedificare;
 7. dux esse, exercitum anteire;
 8. existimare
ductor -oris *m* = qui ducit
ductus -us *m* < ducere = 1. aquae ductus:
 opus quo aqua de montibus in urbem
 deducitur; 2. exercitûs imperium
dudum = paulò ante
duellum -i = bellum
dulcis -e = 1. ↔ acerbus; 2. iucundus, carus
dum = 1. inter tempus quod; 2. ad tempus
 quod; 3. usque ad; 4. + *coni*: dummodo
dum-modo + *coni* = si modo
duo -ae -o (*pl gen* duorum/duum) = II
du-plex -icis = 1. bis tantus; 2. duplex res:
 duae res pares
duplicare = duplicem (bis tanto maiorem)
 facere
durare = 1. durus esse, patiens esse;
 2. integer manêre, trahi
durus -a -um = 1. ↔ mollis; 2. severus
duum-viri -orum *m* = duo viri qui negotium
 publicum curant

SIGNIFICATIO VERBORVM

E

ec-quid = num

edepol = per Pollucem!

e-dere -didisse -ditum <e+dare = 1. mittere foras; 2. partu edere: parere; 3. edere (mandatum): eloqui, nuntiare; 4. facere, ferre

e-dicere = 1. publice imperare; 2. statuere

e-ducare = (liberos) alere, curare, docere

e-ducere = 1. extra locum ducere; 2. in aciem e.: milites in aciem instruere

ef-ferre ex-tulisse e-latum = 1. pedem efferre: egredi; 2. tollere; 3. superbum facere; 4. se efferre: superbus fieri

ef-ficere -io = 1. facere; 2. causam ferre; 3. ex aliquo facere; 4. efficere ut:

consequi, adipisci

effigies -ei *f* = imago

ef-fringere -egisse -actum = 1. frangere totum; 2. foribus effractis penetrare

ef-fugere -io = 1. ex aliquo fugere; 2. (locum) effugere: vitare

ef-fundere <ex+fundere = 1. foras fundere; 2. vitam effundere: mori; 3. se effundere: se spargere; 4. solvere, aperire

effusus -a -um <ef-fundere = 1. sparsus; 2. turbatus

egens -entis = qui rebus necessariis caret, pauper

egère = (re necessariâ) carère

e-gredi -gressum = 1. exire; 2. transgredi

e-icere -io = 1. extra locum icere; 2. se icere: foras ruere

e-labi = 1. effugere; 2. ex parte interiore fugere

elephantus -i *m* = maximum animal quattuor pedum

e-loqui = plane loqui

e-ludere -sisse -sum = fallere ac deridère

e-minère = ex alicuius forma distingui

e-mittere = 1. edere; 2. vocem emittere: dicere

en = ecce

enim-vero = profecto

eò = 1. illuc; 2. eò +*adi* -ior/-ius: tantò -ior/-ius

eòdem *adv* = in eundem locum

epula -arum *f pl* = cena

eques -itis *m* = 1. miles qui ex equo pugnat; 2. cives dives qui senator non est

equidem = 1. ego quidem; 2. equidem ego: equidem

e-rigere -rexisse -rectum = 1. tollere, extollere; 2. (animum) e-rigere: novâ spe afficere; 3. alte exstruere; 4. expectatione erectus: cupide expectans, vigilans, animo excitato

error -oris *m* = 1. <errare; 2. falsa sententia

e-rubescere -rubuisse = rubère incipere, rubens fieri

e-rudire +*abl* = educare, docere

e-rumpere = subito excurrere

e-scendere -disse = ascendere

et = 1. atque, ac; 2. etiam; 3. et ... et ↔ nec ... nec

Eurus -i *m* = ventus qui ab oriente flat

e-vadere = 1. effugere; 2. se ostendere, denique fieri; 3. (locum) e.: transgredi

e-vanescere -nuisse = 1. ↔ apparère; 2. cessare

e-venire = 1. accidere; 2. cedere, sortiri, sortibus accidere

e-vocare = invitare

ex/e +*abl* = 1. locus (interior) unde; 2. genetivus (partitivus); 3. materia; 4. secundum +*acc*; 5. propter; 6. homo, gens unde; 7. post

ex-agitare = 1. iratum facere, incitare; 2. turbare, vexare

ex-cedere = 1. exire; 2. e vitâ excedere: mori

ex-cerpere -psisse -ptum = e loco carpere
ex-cîdere -disse -sum = delêre
ex-cipere -cepisse -ceptum = 1. recipere;
 2. suscipere
ex-cire = evocare, excitare
ex-currere = e loco currere
ex-ercêre = 1. (corpus) movendo parare;
 2. ↔ otiari; 3. persequi; 4. iudicium
 exercêre: iudicium facere; 5. victoriam
 exercêre: victoriâ uti; 6. (vectigalia)
 exercêre: administrare
ex-haurire -sisse -stum = 1. ↔ implêre;
 2. (labores) exhaurire: perferre;
 3. absumere, perdere; 4. minuere
ex-igere -egisse -actum = 1. expellere;
 2. postulare; 3. peragere; 4. exposcere
eximius -a -um = egregius
exordium -i *n* = initium
ex-oriri = oriri
ex-pavescere -pavisse = pavidus fieri; rem
 e.: re exterreri
ex-pellere -pulisse -pulsum = e loco pellere
ex-pergisci -perrectum = e somno excitari
ex-periri -rtum = cognoscere qualis sit
ex-pers -rtis = e. rei (*gen*): cui pars rei non
 est, sine re
ex-plêre = 1. vacuum implêre; 2. complêre;
 3. pascere; 4. (muneribus) explêre:
 donare; 5. perficere
ex-plicare = 1. ↔ implicare; 2. expedire,
 liberare (periculo); 3. litteras explicare:
 libros evolvere; 4. (rem difficilem)
 explanare
ex-plorare = 1. inspicere; 2. de re
 explorare: de re sciscitari, percontari
explorator -oris *m* = miles qui hostium
 motus explorat
ex-ponere = 1. in terram e mari ponere;
 2. relinquere, deserere; 3. narrare
ex-poscere = poscere
ex-sanguis -e = mortuus

ex-secrari = e. aliquem: poenas deorum
 optare alicui
exsequiae -arum *f pl* = funus
ex-sequi = 1. perficere; 2. persequi;
 3. pergere
ex-silire = prosilire, se proicere
ex-silium -i *n* <exsul
ex-solvere = liberare
ex-spirare = mori
ex-stimulare = stimulare
ex-stinguere -inxisse -inctum =
 1. ↔ accendere; 2. perdere;
 3. exstinctus: sine honoribus
 (magistratibus)
ex-struere -uxisse -uctum = aedificare
exsul -is = ex patriâ profugus
exsulare = exsul esse
extemplo = statim
externus -a -um = 1. ↔ internus; 2. alienus
ex-terere = terere
extra +*acc* = 1. in parte externâ / ad partem
 externam; 2. sine
ex-trahere = educere
extremum -i *n* = 1. finis; 2. extremum
 periculum
extremus -a -um *sup* <extra = 1. qui
 omnium proculissime est; 2. maximus;
 3. ultimus, postremus; 4. ↔ primus
ex-urere = deurere
exuviae -arum *f pl* = vestimenta

F
fabricare = conficere (arte fabrorum)
facere -io fecisse factum = 1. alicui
 formam dare; 2. pecuniam facere:
 lucrum adipisci; 3. agere; 4. cuiusdam
 formam/statum in aliquid mutare;
 5. verbum facere: verbum dicere;
 6. nomen alicui facere: n. alicui dare;
 7. facere ut: curare ut; 8. (parvi) facere:
 aestimare

SIGNIFICATIO VERBORVM

facessere = abire
facies -ei *f* = 1. pars capitis prior; 2. forma
facilis -e = 1. id quod fieri potest parvo labore; 2. benignus
facinus -oris *n* = 1. factum, maleficium; 2. factum, res gestae
factio -onis *f* = pars civium quae idem de re publica sentit
factus -a -um = fabricatus
fallere fefelisse falsum = 1. aliquem falsum pro certo esse fidem facere; 2. fidem/spem frangere; 3. falsum esse demonstrare
falsò ↔ verè
falsus -a -um = 1. ↔ verus; 2. qui fallit, fallax; 3. aliquem falsum habere: aliquem fallere
fama -ae *f* = 1. quod narratur de aliquo; 2. rumor; 3. fama est: narratur fabula
fames -is *f* = 1. necessitas cibi; 2. inopia cibi
familia -ae *f* = 1. cohors hominum cognatorum qui eiusdem domi morantur; 2. gens; 3. gentis pars cui cognomen commune est; 4. servi unius domini
famula -ae *f* = ancilla
famulus -i *m* = servus
fanum -i *n* = 1. templum; 2. locus sacer
fas *indecl n* = 1. ius divinum; 2. fas est: licet per deos
fascis -is *m* = fascēs: insignia imperii quae lictores gerunt: multae virgae ligatae
fasti -orum *m* = tabula dierum fastorum: titulus carminis Ovidii de diebus anni
fastus -a -um = (dies) *f.*: quo fas est cum populo agere (ius dicere)
fateri fassum = 1. ↔ negare; 2. affirmare aliquid de se verum esse; 3. patefacere
fatigare = 1. fessum facere; 2. re molestā aliquem afficere

fatum -i *n* = 1. quod necesse est accidere, mors; 2. fata: fatum
faustus -a -um = felix
fautor -oris *m* = qui favet
Favonius, -i *m* = Zephyrus, ventus qui ab occidente flat
favor -oris *m* <favêre
fax facis *f* = res longa et crassa ex cerâ facta, quae accensâ lucem fert
felix -icis = 1. cui res bona accidit; 2. favens
ferè = 1. circiter; 2. plerumque
ferire = 1. pulsare; 2. securi ferire: capite punire; 3. caedere
ferme = ferè
ferratus -a -um = ferro munitus
ferre tulisse latum = 1. portare; 2. ducere; 3. pati; 4. dare, edere; 5. ferunt: narrant, tradunt; 6. legem ferre: legem ad populum referre
ferum -i *n* = 1. materia dura ex qua gladii efficiuntur; 2. gladius; 3. pugna
fervere/fervêre = ardêre
festinare = properare
festus -a -um: dies *f.* = dies otiosus quo di adorantur
fetialis -e = de iure belli
fetialis -is *m* = legatus qui agit de iure belli
fetus -a -um = qui nuper peperit
fidelis -e = fidus
fidēs -ei *f* = 1. animus fidens; 2. animus fidus; 3. promissum; 4. in fidem accipere: in deditionem accipere
fieri factum = 1. esse incipere; 2. mutari; 3. *pass* verbi facere; 4. accidere, evenire; 5. ut fit: ut fieri solet; 6. ita fit ut: ex hōc intellegitur
figere -xisse -xum = 1. adnectere; 2. transfigere
filum -i *n* = 1. linea tenuis; 2. vestis qua velatur caput

finire = 1. rem finire.: finem facere rei;
 2. locum finire: fines loci designare
finis -is *m* = 1. linea quae duas regiones dividit; 2. ↔ initium; 3. pars ultima alicuius; 4. fines: terra, regio
finitimi -orum *m pl* = incolae finium
finitimus -a -um = qui ad fines incolit
firmare = 1. firmum facere; 2. affirmare
firmus -a -um = qui frangi non potest, validus
fiscus -i *m* = aerarium
flagrare = 1. ardere; 2. animo commoveri, affici
flamen -inis *m* = sacerdos dei proprius
flamma -ae *f* = 1. ignis saevus; 2. cupido
flebilis -e = flens
flectere -xisse -xum = 1. genua flectere: genua humi figere; 2. cursum avertendo adire; 3. animum flectere: vincere, animum movêre; 4. viam flectere: cursum avertere
fletus -us *m* <flêre = gemitûs et lacrimae
florêre -uisse = in flore esse; (aetate) *f*.: iuvenis esse
fluere -uxisse = 1. (aqua, sanguis) currere; 2. ↔ consistere
foculus -i *m* = parvus focus qui portatur
focus -i *m* = ignis domesticus
foeditas -atis *f* <foedus
foedus -a -um = 1. ↔ pulcher; 2. infandus, indignus, sceleratus
foedus -eris *n* = lex qua pax vel societas statuitur
foret = esset
fori -orum *m pl* = 1. ordo spectaculorum in circo
forma -ae *f* = 1. modus quo rei partes sunt collocatae; 2. quod res videtur; 3. pulchritudo
formula -ae *f* = verba lege statuta
forsan = fortasse

forsitan = forsitan (sis): fortasse (es)
fortitudo -inis *f* <fortis = virtus
fortuna -ae *f* = 1. quod forte alicui accidit; 2. fortunae: bona
fortunatus -a -um = qui bonâ fortunâ utitur, felix
fragor -oris *m* = strepitus gravis
frangere fregisse fractum = 1. rumpere (rem duram); 2. infirmum facere; 3. animis cadere
fraus -audis *f* = dolus
frequens -entis = 1. ↔ rarus; 2. contio frequens: c. multorum, c. celebris
frons -ondis *f* = folia arborum
frons -ontis *f* = 1. pars faciei supra oculos; 2. pars prima; 3. prima acies
frustrari = 1. falsâ spe eludere; 2. fallere
fugare = in fugam vertere
fugere -io fugisse = 1. excurrere metu; 2. fugere aliquem: fugere ab aliquo; 3. effugere, praeterire; 4. res eum fugit: res ei ignota est
fugitivus -a -um = qui aufugit
fugitivus -i *m* = servus fugitivus, perfuga
fulgêre -sisse = 1. (subito) splendêre; 2. lucêre, lucens esse
fulmen -inis *n* = 1. fulgur quod terram percutit; 2. fulmina: calamitates
fumus -i *m* = id quod atrum oritur e re quae ardet et ad caelum ascendit
fundamentum -i *n* = 1. infima pars aedificii (↔ culmen); 2. fundamenta iacere: *f*. locare
fundere fudisse fusum = 1. demittere (aquam, vinum) exhauriendo loco quo continetur; 2. turbare ac fugare; 3. lacrimas fundere: lacrimas mittere
funditus = 1. a fundo; 2. delendo omnia vestigia
fungi functum +*abl* = 1. (officio) *f*.: exsequi, praestare; 2. defungi; 3. vitâ *f*.: mori

SIGNIFICATIO VERBORVM

funis -is *m* = multa fila colligata
funus -eris *n* = 1. funus facere (alicui): ossa (alicuius) sepelire; 2. caedes
furere = amens esse
furor -oris *m* <furere

G

gemellus -i *m* = geminus parvulus
gemere = 1. graviter spirare ob dolorem;
2. plorando queri
geminare = duplicem facere, bis facere
gemini -orum *m pl* = duo fratres eodem die nati
geminus -a -um = 1. (filii) gemini: duo eodem die nati; 2. similis
gemitus -us *m* <gemere
gener -eri *m* = maritus filiae
generosus -a -um = nobilis natu
genetrix -icis *f* = mater
genialis -e = iugalis
genitor -oris *m* = pater
gens gentis *f* = 1. populus, regio; 2. cuncti quibus nomen commune est; v.g. gens Iulia
genus -eris *n* = 1. nomen omnium rerum quae aliquid communis habent; 2. eius generis: talis; 3. genus hominum: cuncti homines; 4. genus grammaticale nominum (masculinum, femininum, neutrum, commune); 5. genus grammaticale verborum (activum, passivum, neutrum, deponens); 6. gens
gerere gessisse gestum = 1. (in corpore) ferre, habère; 2. manu portare; 3. in se habère; 4. agere, facere; 5. res gestas: casus, facta; 6. agere, se ostendere; 7. rem gerere: bellum gerere
gestare = gerere
gignere genuisse genitum = mater liberos parit, pater gignit/parentes gignunt
globus -i *m* = 1. turba, multitudo; 2. sphaera

gloriar = gloriose dicere
gradi <gradus = ambulare, progredi
gradus -us *m* = 1. motus pedis ad ambulandum; 2. genus comparationis: positivum, comparativum, superlat.; 3. quisque pars operis structae ad locum superiorem aut inferiorem perveniendum; 4. genus, ordo
grandaevus -a -um = senex
grandis -e = magnus
grando -inis *f* = imber qui factus est glacies
gratia -ae *f* = 1. res grata, beneficium; 2. gratiam referre: gratiam pro gratiâ reddere; 3. gratias agere: dicere 'se gratiam habère'; 4. (delicti) gratiam facere: veniam dare, (delictum) ignoscere
gratiâ = 1. ob +*acc*, *gen* +causâ, ut +*coni*;
2. meâ gratiâ: meâ causâ
gratuitus -a -um = sine mercede factus
gratulari (+*dat*) = 1. ↔ consolari; 2. g. de aliqua re: g. quia aliquid factum/adeptum est
gravidus -a -um = 1. (femina gravida): quae infantem exspectat; 2. plenus
gravis -e = 1. ↔ levis; 2. magnus (v.g. dolor); 3. ↔ clarus, tenuis (ut vox mulieris)
gurges -itis *m* = 1. vorago turbida;
2. gurgites: aqua turbida, fluxus

H

habère = 1. continère; 2. possidère; 3. res habère: ex rebus constare; 4. gerere; 5. annos h.: annos natus esse; 6. se h.: animo/valetudine esse; 7. haberi: existimari; 8. h. pro indigno: indignum existimare; 9. habèto: existimato
habitus -us *m* = 1. status; 2. species
haerère -sisse -sum = fixus esse, moveri non posse; immobilis esse

haurire -sisse -stum = 1. ponere aliquid extra locum ubi erat; 2. hauriri: mergi; 3. bibere
heia! = interiectio hortandi vel consolandi
heres -edis *m* = 1. is cui bona legantur; 2. is qui alicui succedit
hesternus -a -um = heri factus
hibernus -a -um = hiemis
hñc = 1. ab hoc loco; 2. ex hac re; 3. ab hñc anno; 4. hac de causã, itaque
historia -ae *f* = fabula scripta
historicus -i *m* = scriptor rerum gestarum
hodiernus -a -um <hodie
honestas -atis *f* <honestus
honestum -i *n* = honestas, virtus
honestus -a -um <honos
honor -oris *m* = honos
honore = honore afficere, decorare
honorificus -a -um = qui honore afficit; honorifice: cum honore
honos -oris *m* = 1. signum laudis, gloria; 2. honorem habere alicui: aliquem honorare; 3. magistratus
horribilis -e = horrendus
horror -oris *m* <horrêre
hortus -i *m* = 1. locus ubi seruntur arb arbores et cet.; 2. horti: villa
hospes -itis *m* = amicus qui semper bene recipitur domum, etiam si inexpectatus venit
hospita -ae *f* = hospitis femina, advena
hospitalis -e = 1. hospitibus benignus; 2. hospitis, <hospes
hospitium -i *n* = 1. amicitia hospitum; 2. domus hospitis
hostia -ae *f* = bestia quae immolatur
hostilis -e <hostis
humilis -e = 1. ↔ altus; 2. ↔ nobilis

I
iacere -io iecisse iactum = 1. aliquid aliquid expellere ut per aerem procul moveatur; 2. fundamenta i.: fundamenta locare; 3. dicere
iacrare = 1. iacere atque iacere; 2. dicere atque dicere, dictitare
iacrura -ae *f* = 1. <iacere; 2. iacturam rei facere: rem abicere/amittere; 3. quod amittitur
iaculum -i *n* = pilum quod procul iacitur
iam +*fut* = mox
iam iam(que) = statim
ibi-dem = eodem loco
icere icisse ictum = 1. percutere; 2. foedus icere: foedus facere; 3. turbare
ictus -us *m* <icere
identidem = iterum iterumque
idoneus -a -um = 1. conveniens; 2. bonus
ignarus -a -um = 1. ignorans, rudis; 2. ignarus alicuius: qui aliquid ignorat
ignis -is *m* (*abl.* -e/-i) = calor et lux e rebus ardentibus
il-lucescere -uxisse = lucere incipere
il-ludere -sisse = 1. illudere alicui: eludere aliquem; 2. aliquem illudere: alicui illudere
illustrare = 1. lucem inicere; 2. illustrem facere
illustris -e = clarus, nobilis
imago -inis *f* = 1. alicuius signum; 2. species; 3. imagines: maiorum statuae, quas Romani nobiles in atrio exponunt
im-bellis -e ↔ bellicosus
im-maturus -a -um = 1. ↔ maturus; 2. nimis cito factus, imperfectus
im-mensus -a -um = sine fine, ingens
im-minere = 1. (alicui) imminere: eminere supra aliquem; 2. impendere
im-minuere = minuere

SIGNIFICATIO VERBORVM

im-miscêre = miscêre

im-mittere ↔ educere, extrahere

immo = 1. non ita, sed (etiam) ...; 2. immo
age: agedum

im-molare = sacrificii causa occidere

im-munis -e = 1. sine munere publico;
immunis militiâ: cui militandum non
est; 2. vectigalibus immunis

im-par -paris = 1. ↔ par; 2. impar alicuius:
qui non potest aliquid facere, peior
quàm aliquid

im-pavidus -a -um = sine metu, ↔ pavidus

im-pedire = difficilem/tardum facere

im-pellere -pulisse -pulsum = 1. pulsare;
2. percellere; 3. pellere

im-pendêre = prope esse (periculum)

im-perare = 1. ↔ parere; 2. imperium
exercêre; 3. potens esse; 4. imperator
esse; 5. obsides imperare: imperare ut
obsides dentur

imperator -oris *m* = 1. qui imperat (titulus
ducis); 2. titulus principis Romani

im-perfectus -a -um ↔ perfectus

im-peritare = imperare

im-perium -i *n* = 1. regio ubi populus
quidam aliis populis imperat; 2. id quod
imperatur; 3. potestas; 4. ius
imperatoris

im-petrare = adipisci id quod rogatur

im-petus -us *m* = 1. impetum facere in
hostem: hostem armis petere,
oppugnare; 2. belli impetus: classis

im-pius -a -um ↔ pius

im-plêre = 1. plenum facere; 2. praestare;
3. peragere

im-plorare = plorando orare

im-ponere = 1. in locum ponere; 2. finem
imponere: finem facere

im-primere = 1. in locum premere;
2. premendo scribere/signum facere

im-pudicus -a -um ↔ pudicus

im-pune = 1. sine poenâ; 2. i. esse alicui: is
non puniri

in-ambulare = hùc illùc ambulare

in-anis -e = vacuus

in-calescere -luisse = calidus fieri

in-cedere -cessisse = 1. procedere, gradi;
2. perfundere; 3. fieri, accidere

in-cendere -cendisse -censum =

1. accendere; 2. incitare, excitare

incendium -i *n* = ignis quo consumitur
domus

in-cidere = accidere, fieri

in-cidere -disse -sum <-caedere = secare

in-citare = 1. animum excitare (ad iram);
2. cito movêre

in-clamare = i. alicui: clamare ad aliquem

in-clinare = 1. vertere in aliam partem;

2. inclinatus: qui facilè procidit

inclutus -a -um = nobilis, illustris

in-cognitus -a -um = ignotus

in-cohare = aedificare incipere

incolumis -e = 1. salvus, integer; 2. servatus

in-conditus -a -um = 1. non ordinatus,
rudis, sine arte; 2. non instructus

in-conspectus -a -um = parum inspectus

in-credibilis -e = vix credendus, (factum)
quod vix credi potest

in-crepare -uisse = 1. strepitum facere;

2. magnâ voce reprehendere

in-cumbere = 1. incumbere lecto (*dat*): in
lecto cubantem se ponere; 2. incumbere
ad/in rem: operam dare, se dedere (rei)

in-currere risse ↔ excurrere

in-cursio -onis *f* <incurrere

in-cusare = 1. accusare; 2. queri

inde = 1. illinc; 2. itaque; 3. deinde; 4. ex
eâ re; 5. ab eo tempore; 6. inde ab ↔
usque ad

in-demnatus -a -um = non condemnatus

in-dicare = notum facere
in-dicere = 1. bellum indicere: dicere se bellum facturum esse; 2. imperare
indignari = indignum putare
indignatio -onis *f* = ira (ob rem indignam)
indignitas -atis *f* = res indigna
in-dignus -a -um = 1. non dignus; 2. indigne pati: aegre pati
indoles -is *f* = ingenium
in-ducere = 1. in locum ducere; 2. afferre
industria -ae *f* <industrius
industrius -a -um ↔ piger
in-eluctabilis -e = qui vitari non potest
in-ers -rtis = segnīs
in-famis -e = sine bonâ famâ, indignus
in-fandus -a -um = horrendus, tam horribilis ut nemo de eo loqui possit
in-felix -icis = 1. ↔ felix; 2. qui malam fortunam affert; 3. arbor infelix: arbor de quo condemnati reste suspenduntur
in-fensus -a -um = inimicissimus (↔ benignus)
infernus -a -um = inferus
in-ferre in-tulisse il-latum = 1. bellum inferre: bellum incipere; 2. se inferre: penetrare, se proicere
in-festus -a -um = 1. ↔ tutus; 2. hostilis, ad pugnam paratus
in-fidus -a -um = 1. ↔ fidus; 2. perfidus
infirmus -a -um = 1. *sup* <inferus; 2. pars infima; 3. humillimus, pessimus
in-finitum -i *n* = immensa copia
in-finitus -a -um = 1. immensus; 2. sine fine
infirmare = infirmum facere
infirmatio -onis *f* = responsum quod rationem infirmat
in-firmus -a -um = invalidus, debilis
in-flammare = incendere
in-flectere = 1. declinare; 2. flectere, vertere
in-formis -e ↔ formosus

infrâ = in partem/parte inferam/inferâ vel inferiorem/inferiore
in-fringere -fregisse -fractum = frangere
in-gredi -gressum = 1. intrare; 2. gradi; 3. incipere; 4. ingredi in: inire, incipere
in-icere <in+iacere = 1. metum alicui i.: aliquem metuentem facere, metum inferre, immittere; 2. imponere
in-iquus -a -um = 1. ↔ aequus; i. locus: clivus; 2. impar; 3. iniustus (↔ aequus)
in-ire = 1. intrare; 2. invenire; 3. incipere; 4. iniens adolescentia: prima adolescentia, initio adolescentiae
iniuria -ae *f* = 1. factum iniustum; 2. scelus violandi
iniuriâ ↔ iure
in-iussû ↔ iussû
in-sanalibis -e = qui sanari non potest
insania -ae *f* <insanus
in-sanus -a -um = cui mens sana non est
in-scius -a -um = nesciens, ignarus
in-scribere = 1. in locum scribere; 2. liber inscribitur: libro titulus est
in-sepultus = non sepultus
in-sequi = 1. sequi; 2. persequi
insidiae -arum *f* = 1. dolus occultus; 2. insidias facere (ei): e loco occulto impetum facere (in eum); 3. locus occultus unde impetus subitus fit; 4. nex
insigne -is *n* = 1. res qua significatur alicuius nobilitas; 2. id quod alterius rei signum fert
insignis -e = conspicuus (prae ceteris)
in-solens -entis = audax et superbus
in-sons -ontis = 1. qui non deliquit; 2. i. culpae (*gen*): sine culpâ
in-speratus -a -um = contra spem factus
in-spicere = 1. diligenter aspicere; 2. in aliquem/aliquid aspicere, intueri, visere

SIGNIFICATIO VERBORVM

in-stare = 1. acriter premere, oppugnare;
2. urgêre

instaurare = rursus incipere

instigare -avisse -atum/instinctum = incitare

instinctus -a -um = instigatus

in-stituere -uisse -utum = 1. (novam rem) primùm statuere; 2. facere, creare, legere (aliquem heredem, tutorem, testem, et cetera); 3. incipere; 4. docêre

institutum -i *n* = quod institutum est, mos

in-struere = 1. milites ordinari iubêre ut ad pugnam parati sint; 2. parare;

3. apparare; 4. re instruere: re ornare

instrumentum -i *n* = 1. res quae homines manu uti possunt; 2. res

in-super = 1. praeterea; 2. insuper habêre: despiciere, contemnere

in-tactus -a -um = non tactus, integer

integer -gra -grum = 1. non ruptus;

2. salvus; 3. incolumis; 4. innocens;

5. de integro: denuo

intentio -onis *f* = verba criminis

intentus -a -um = i. rei (*dat*)/in rem: attentus

inter-cludere = claudendo prohibêre

inter-diu ↔ noctu

inter-esse = 1. inter duo loci esse; 2. aliquid inter duos locos ita locari ut non transiri possit; 3. dissimilis esse; 4. loco (*dat*) interesse: in loco adesse; 5. meâ interest: meâ refert, iuvat

inter-icere -iecisisse -iectum <iacere; interiectus esse = 1. interesse; 2. locis (*dat*) interiectus: inter locos situs; 3. paucis interiectis diebus: paucis diebus post; 4. adicere

inter-imere -emisse -emptum = interficere

interior -ius *comp* <intra = 1. internus; 2. magis intus

inter-ire = perire

inter-regnum -i *n* = tempus inter duo regna

inter-rex -regis *m* = qui inter interregnum imperat

inter-vallum -i *n* = spatium interiectum

inter-venire = rei i.: inter rem (in mediam rem) venire, rem turbare

in-ultus -a -um = cui ultor non est

in-utilis -e = qui nihil prodest, quo nemo uti potest

in-vadere -sisse -sum = in locum vadere (oppugnatum)

in-vehere = 1. in locum vehere; 2. invehi: in animali vel vehiculo ire; 3. invehi in aliquem: verbis aliquem oppugnare, maledicere

in-venire = 1. reperire; 2. consequi; 3. excogitare, instituere

inventio -onis *f* <invenire

in-vicem = alter alterum

in-victus -a -um = non victus, qui vinci non potest

in-vidêre = 1. invidêre alicui: inimicus alicuius esse ob bonum alienum; 2. rei (*dat*) invidêre: rem alienam cupere; 3. dare nolle

invidia -ae *f* = 1. <invidêre; 2. ira et odium

in-visere = inspicere

invisus -a -um = 1. ↔ dilectus; 2. dis (*dat*) invisus: quem di oderunt

in-vitare = (hospitem domum suam) vocare, recipere

inivitus -a -um = nolens (↔ libens)

ira -ae *f* = 1. animus iratus; 2. odium

ire iisse itum = 1. se movêre ab loco ad locum, iter facere; 2. ire +*sup* = ire ad aliquid faciendum; 3. in eandem sententiam ire: consentire

ir-rumpere = 1. ↔ erumpere; 2. muros irrumpere: in muros irrumpere

iterare = iterum facere, renovare

iter itineris *n* = 1. <ire; 2. gradus; 3. via

iucundus -a -um = 1. qui delectat; 2. gratus
iudex -icis *m* = is qui iudicat
iudicare = 1. censere; 2. decernere quid iustum sit
iudicatio -onis *f* = quod est iudicandum
iudicium -i *n* = 1. sententia; 2. sententia de aliquo qui accusatus est
iugalis -e = coniugum
iugerum -i *n* (*pl gen* -um) = ager pedes CCXL longus, CXX latus [2523 m²]
iugulare = trucidare
iugulum -i *n* = prior colli pars
iugum -i *n* = 1. instrumentum ligneum sub quo equi et boves mittuntur; 2. (montis) i.: mons longus; 3. servitus
iumentum -i *n* = bestia quae vehit, equus
iungere iunxisse iunctum = 1. ↔ dividere; 2. coniungere
iunior -oris *m* <iuvenis (*comp*)
iurare = 1. dis testibus affirmare; 2. in aliquo verba iurare: alicui ius iurandum dare
iure = recte, verè
iuris *m* = 1. quod licet et iustum est; 2. locus ubi ius dicitur; 3. iuris prudens: qui ius scit/intellegit; 4. imperium, potestas; 5. ius: leges; 6. iura: leges; 7. ius dicere: iubere ut aliquis legibus pareat in iudicio; 8. i. iurandum: iurandi formula, id quod iuratur; 9. i. gentium: ius omnibus gentibus servandum
iussù = iussù alicuius: ut aliquis iubet, aliquo iubente
iussum -i *n* = quod iubetur, imperium
iussus = i. aliquo: iussù alicuius
iustitia -ae *f* <iustus
iustus -a -um = 1. ↔ in-iustus; qui iure agit; 2. qui moris est; 3. rectus, plenus
iuvenalis -e <iuvenis
iuencus -i *m* = bos iuvenis
iuenta -ae *f* = iuventus
iuventus -utis *f* = 1. aetas iuvenis; 2. iuvenes

iuxta +*acc* = 1. apud; 2. paulo post
iuxtà = 1. paulò pòst; 2. aequè

L

labi lapsum = 1. cadere; 2. per rem deorsum se movere paulatim
labor -oris *m* = 1. opus; 2. res difficilis et molesta
laborare = 1. opus facere (↔ quiescere); 2. laborare ut: laborem suscipere ut; 3. dolere; 4. pati, premi
lacerare = laniare
lacrimosus -a -um <lacrima (: tristis)
laeva -ae *f* = 1. manus laeva (↔ dextra); 2. pars laeva, locus laevus
lambere = 1. linguà tangere; 2. (flumen) rigare (aliud flumen, locum, et c.)
lamentatio -onis *f* = comploratio
lana -ae *f* = 1. capillus ovium; 2. opus lanae
laniare = scindere
lapideus -a -um = ex lapidibus factus
lapis -idis *m* = 1. saxum; 2. miliarium
laqueus -i *m* = ligamen (<ligare) funis quod rebus inicietur
largiri = 1. multum dare; 2. donare, gratiam dare
later -eris *m* = instrumentum quadratum ex quo aedificia exstruuntur
latericius -a -um = e lateribus factus
latro -onis *m* = vir qui res alienas vi rapit, praedo
latus -eris *n* = una ex duabus partibus loci/rei (dextra/sinistra); 2. pars dextra vel sinistra exercitùs; 3. latera: corpus
laurus -i *f* = folium quo corona imperatori triumphali efficitur
laus laudis *f* = 1. verba laudantia; 2. factus laudandus, gloria
legare = 1. (alicui rem) legare: relinquere morte; 2. mittere legatum

SIGNIFICATIO VERBORVM

legatio -onis *f* = legatorum numerus
legatus -i *m* = 1. nuntius publicus;
2. praefectus militum qui imperatorem adiuuat
legere legisse lectum = 1. scriptum videre et intellegere; 2. eligere; 3. colligere
legio -onis *m* = 1. pars universi exercitûs Romani (sunt in summâ XXVIII l.nes, in quibus singulis sunt sena vel quina vel quaterna milia militum); 2. exercitus
legitimus -a -um = lege institutus
lenire = mitigare
lentus -a -um = tardus, segnis
lex legis *f* = 1. praecepta civibus curanda ad iustitiam servandam; 2. condicio
libare = sacrificiî causâ effundere
liberare = 1. liberum facere; 2. liberare + *abl.* liberare ab/ex; 3. ense vaginâ l.: educere, stringere; 4. absolvere
liberator -oris *m* = qui liberat
libido -inis *f* <libere = cupido
libra -ae *f* = 1. signum mensis Octobris; 2. pondus statutum (327 g)
licentia -ae *f* <licere = nimia libertas
lictor -oris *m* = custos corporis
ligare = vincire
limen -inis *n* = 1. gradus sub foribus in quo SALVE scribebatur; 2. domus
limus -i *m* = terra umida et mollis
linquere liquisse lictum = relinquere, deserere
linter -tris *m* = navicula levis
lituus -i *m* = 1. baculum aduncum; 2. tuba adunca
locare <locus = 1. ponere; 2. locatus: situs
locus -i *m* = 1. id ubi aliquid est/locatur; 2. in loco alicuius: pro aliquo, sicut aliquis; 3. hinc loco: hinc; 4. summo loco natus: parentibus nobilissimis natus; 5. occasio

longe = 1. multum (cum verbis differentiam significantibus, ut “aliud” vel *adi comp*); 2. procul; 3. longe aliud ... aliud: aliud ... longe aliud

longinquus -a -um ↔ propinquus

longitudo -inis *f* <longus

luctus -us *m* <lugere

lucus -i *m* = silva deo sacra

ludibrium -i *n* = id quod eluditur

ludicrum -i *n* = ludi

ludus -i *m* = 1. locus ubi magister discipulos docet; 2. <ludere; 3. ludi: ludi publici, a civibus spectati; 4. ludus (gladiatorius): ludus in quo gladiatores armis exercentur

lugere -xisse = 1. maerere (ob alicuius mortem); 2. lugere aliquem: lugere ob mortem alicuius; 3. luctus alicuius habere

lumen -inis *n* = 1. lux; 2. oculus

lupa -ae *f* = lupi femina

lustrare = 1. (oculis) lustrare: inspicere; 2. (exercitum) lustrare: purum facere rite sacrificando; 3. illustrare

lustrum -i *n* = ritus exercitûs lustrandi; 1. condere: 1. peragere, census facere

lux lucis *f* = 1. id quod sol fert; 2. ante lucem: ante diem; 3. vita; 4. dies

luxus -us *m* = vita nimis magnifica

M

machina -ae *f* = instrumentum belli (ad muros destruendos)

machinari = clam excogitare (dolum)

maestitia -ae *f* <maestus

maestus -a -um = maerens, tristis

magis = 1. ↔ minus; 2. magis A quam B: non B sed A; 3. *comp* adiectivorum quae desinunt in -eus/-ius/-uus (praeter -quus); 4. non magis ... quam: non tam ... quam; 4. magis quam: neque

I. P. FERDINANDI FLVMINIS MVRGENSIS

magister -tri *m* = 1. is qui docet; 2. magister equitum: secundus a dictatore
magistratus -us *m* = 1. officium publicum;
2. vir qui magistratu fungitur
magnificentia -ae *f* < magnificus
magnificus -a -um (*comp* magnificentior, *sup* magnificentissimus) = magnus et pulcher
magnitudo -inis *f* < magnus
maior -ius = 1. *comp* magnus; 2. m. natu: plures annos natus
male-dicere = male dicere
manare = fluere
mandare = 1. tradere (rem agendam), imperare; 2. tradere, dare negotium
mandatum -i *n* = imperium
mane = 1. horâ primâ; 2. tam m.: tam citò
manère mansisse = 1. stare; 2. pergere esse
Manes -ium *m pl* = 1. animae mortuorum; 2. mortui
manifestus -a -um ↔ dubius
manipulus -i *m* = tertia pars cohortis, quae e duobus centuriis constat
manus -us *f* = 1. pars brachii infima; 2. armorum numerus; 3. in manûs alicuius: aliquis possidens; 4. manu: armis
maritimus -a -um = 1. ad mare situs; 2. maris, qui per mare it vel mari est
marmor -oris *n*: columnae saepe ex eo efficiuntur
marmoreus -a -um = e marmore factus
materia -ae *f* = 1. id quo aliquid efficitur; 2. causa; 3. res, ratio
maternus -a -um < mater
matrimonium -i *n* = coniugium
matronalis -e < matrona
maturare = properare
maturus -a -um = 1. satis adultus, paratus ad aliquid; 2. ↔ serus; qui primo/sine morâ/ante tempus fit

mausoleum -i *n* = monumentum magnificum mortuo aedificatum
maxime = 1. valde; 2. praecipue; 3. *sup* adiectivorum quae desinunt in -eus/-ius/-uus (praeter -quus)
me-castor = per Castorem!
me-hercle, me-hercule = per Herculem!
melius *adv* = potius
memento -tote *imperf fut* < meminisse; tu memento regere: nolito oblivisci regere, curato ut regas
memor -oris = 1. qui meminit, reminiscens (↔ oblitus); 2. memor esse: meminisse (memor esto: memento); 3. similis, qui aliquem alicuius memorem facit
memorare = 1. narrare, dicere; 2. mentionem facere
memoria -ae *f* = 1. facultas res praeteritas memorandi; 2. res memorata; 3. fabula antiqua; 4. post hominum memoriam: post hominum tempus/aetatem; 5. memoriae tradere/mandare: scriptum relinquere
mentio -onis *f* = 1. mentionem facere alicuius: loqui de aliquo; 2. mentio fit/incidit de aliquo: aliquis memoratur; 3. mentionem facere rei (*gen*): rem memorare
mercari = emere
merces -edis *f* = 1. pecunia quae pro labore accipitur; 2. pecunia quae pro alicuius usu solvetur; 3. praemium
merêre/-ri = 1. dignus aliquo esse; 2. dandus esse quia eo dignus est; 3. stipendia merêre: militare; 4. bene merêre de aliquo: bene facere alicui; 5. stipendia merêre
meritum -i *n* = factum quo laus meretur
meritus -a -um = qui meret
-met = ipse (ego-met, me-met, se-met, vos-met, mea-met, et c.)

SIGNIFICATIO VERBORVM

metallum -i *n* = aurum, argentum, aes, ferrum metallum est
metus -us *m* = timor
micare = subito moveri ac fulgère
migrare = in alium locum ire habitatum
milia -orum *n* = 1. *sing* mille: duo milia; 2. milia: milia passuum
miliarium -i *n* = miliaria sunt lapides iuxta vias positi M passibus interiectis
militaris -e <miles
militia -ae *f* = 1. vita militaris; domi militiaeque: in pace et in bello; 2. officium militum; 3. militiae (*loc*): in castris, in bello
minae -arum *f pl* = dicta minantia; minas iactare in: minari
minari = minari alicui aliquid: poenam aliquam promittere alicui
minister -tri *m* = 1. servus qui cibum in triclinium portat; 2. quilibet servus
ministra -ae *f* = ancilla
minus = 1. non tam; 2. ↔ -ior -ius; 3. si minus: si non, alio modo
miraculum -i *n* = res mirabilis
mirus -a -um = 1. quod mirantem facit; 2. mirandus; 3. miris modis: in modum mirandum
miscère -uisse -xtum = 1. duo res vel plus confuse (<confundere) iungere; 2. turbare
miserabilis -e = miserandus
miserari = miser esse ob (alicuius malam fortunam)
misereri = m. alicuius: miserari aliquem
miseria -ae *f* <miser
mitigare = mitem facere, mollire
mitis -e ↔ ferox
mittere misisse missum = 1. facere ut aliquid portetur ad aliquem/aliquem locum; 2. solvere, ↔prehendere; 3. iacere; 4. facere ut aliquis in locum eat

modicus -a -um = nec magnus nec parvus
modius -i *m* = modus [8,75 l]
modus -i *m* = 1. id quomodo aliquid fiat; 2. eo modo: ita, sic; 3. nullo modo: minime; 4. in modum: modo (*abl*); 5. modi verborum: indicativus, imperativus, optativus, coniunctivus, infinitivus; 6. certus numerus, magnitudo; 7. (agri) modus: certum agri spatium (numerus iugerum); 8. finis non excedendus; 9. huius modi: huius generis, talis; 10. eius modi: eius generis, talis
moles -is *f* = 1. ingens forma, magnitudo; 2. labor molestus ac difficilis; 3. magnitudo
molestus -a -um = 1. ↔ iucundus; 2. moleste pati/ferre: iratus esse ob aliquid
mollire = 1. mollem facere; 2. sedare (animos)
monitus -us *m* <monêre
monumentum -i *n* <monêre = 1. m. rei: quod monet de re; 2. monumentum esse alicui: aliquem monere
mora -ae *f* = 1. sine/positâ morâ: continuo; 2. res difficilis quae aliquid prohibet; 3. breve tempus per quod aliquid cessat; 4. nec mora: ac sine morâ
morari <mora = diutius in loco manêre
morbus -i *m* = mala valetudo
moribundus -a -um = moriens
mortalis -e = 1. qui mori potest; 2. humanus; 3. mortalia: fata mortalium (hominum); 4. mortales: homines
mos moris *m* = 1. id quod fieri solet; 2. more alicuius: ut aliquis; 3. modus agendi
motus -us *m* 1. <movêre; 2. perturbatio (<perturbare), affectus; 3. seditio; 4. m. terrae: m. terrae dum concutitur

movêre movisse motum = 1. quater;
 2. afficere, permovêre, tangere;
 3. (risum) movêre: excitare; 4. cogitare;
 5. removêre; 6. castra movêre;
 7. bellum/arma movêre: bellum inferre
mulgîre = 'mu' facere (ut bos)
muliebris -e <mulier
multò +*comp* = 1. multum magis; 2. longe
multum -i *n* = 1. magna quantitas; 2. ad
 multum diei: ad horam seram
multus -a -um = 1. magnae quantitatis;
 2. in/ad multam noctem: in seram
 noctem
munire = 1. (locum) vallo/muro circumdare;
 2. (viam) aedificare, facere; 3. custodire
munitio -onis *f* = opus quo locus munitur
munus -eris *n* = 1. donum; 2. officium;
 3. officium perfectum
mus muris *m* = animal parvum quod
 mulieres exterret et libros êst
mutabilis -e = qui facilè mutatur

N

nare = natate
nata -ae *f* = filia
natura -ae *f* = quae propria sunt rei
natus -a -um = 1. <nasci ↔ mori; 2. puer
 VII annos natus: puer VII annorum;
 3. deâ natus: deae filius; 4. aptus
natus -i *m* = filius
naufragium -i *n* <navis+frangere
navalis -e <navis
ne = 1. non; 2. ne ... quidem: etiam non;
 3. ut ne; 4. ut ne, quia non; 5. ne
 desperaveris!: noli desperare!;
 6. utinam ne: opto ne; 7. ne non: ut;
 8. ne multa: ne multa dicam
nebula -ae *f* = nubes quae terram operit
necessariò = quia necesse est
necessitas -atis *f* <necesse
nectere -xisse -xum = vinculo iungere

ne-fandus -a -um = infandus
ne-fas *indecl n* ↔ fas
ne-fastus -a -um = (dies) *n.*: quo nefas est
 cum populo agere (ius dicere)
negare = 1. dicere 'non verum esse'; 2. *n.*
 alicui: dare nolle alicui; 3. negare 'se
 esse': dicere 'se non esse'; 4. nolle
neglegere -exisse -ectum = 1. ↔ curare;
 2. despiciere, contemnere
negotium -i *n* = 1. officium, opus, ↔ otium;
 2. res
nepos -otis *m* = filius filii/filiae
ne-quaquam = nullo modo
ne-qui-quam = frustra
nesquio-quis = aliquis
ne-ve/neu = 1. vel ne, et ne; 2. neve ...
 neque: neque ut... neque ut
nihil/nîl = nequaquam
nihilo = 1. nullo modo; 2. nihilo minus/
 setius: tamen
nimbus -i *m* = nubes quae imbrem affert
ni-mirum = scilicet, certe
nimiùm = nimis
nobilitare = nobilem facere
nobilitas -atis *f* = 1. <nobilis; 2. omnis
 nobilitas: omnes nobiles
nocêre -uisse = 1. ↔ prodesse; 2. afferre
 detrimentum
noctu = nocte
nocturnus -a -um <nox
nomen -inis *n* = 1. verbum quo aliquem/
 aliquid notus/notum est; 2. pars
 orationis cum casu, corpus aut rem
 proprie communiterve significans;
 3. nobilitas; 4. populus, gens; 5. nomen
 dare: se iungere (ad exercitum)
nota -ae *f* = 1. signum scriptum; 2. signum
 a censoribus appositum ad senatoris
 nomen ut de senatu moveantur
notare = 1. diligenter animadvertere;
 2. ↔ probare

SIGNIFICATIO VERBORVM

Notus -i *m* = ventus qui a meridie flat
novellus -a -um = parvulus
novissimus -a -um = ultimus
novitas -atis *f* <novus = 1. ↔ vetustas;
2. status hominis novi
novus -a -um = 1. ↔ antiquus; 2. antea
ignotus; 3. luna nova: luna cuius exigua
pars tantum videtur; 4. alter, alius;
5. incredibilis, quod nunc primum
accidit; 6. mirus; 7. (homo) novus: qui
primus e gente suâ magistratum init
noxa -ae *f* = culpa
nubere -psisse -ptum = 1. alicui nubere:
alicuius uxor fieri; 2. ei nupta: eius
uxor; 3. nuptum dare: in matrimonium
dare
nudare = 1. nudum facere; 2. exponere ad
hostes, vacuum defensoribus facere
nudus -a -um = 1. sine vestimentis; 2. qui
non defenditur
numen -inis *n* = voluntas deorum
numerus -i *m* = 1. I, II, III numeri sunt;
2. quantitas; 3. numerus nominum:
singularis, pluralis; 4. in deorum
numero haberi: deus esse
nuntia -ae *f* = ea quae verba portat (inter
homines)
nupta -ae *f* = uxor
nuptiae -arum *f pl* <nubere = matrimonium
nurus -us *f* = uxor filii
nusquam = nullo loco (↔ ubique)
nutrire = alere
Nympha -ae *f* = Nymphae sunt deae
minores quae silvas, montes, flumina
incolunt

O

ob +*acc* = 1. propter; 2. ante
ob-icere = opponere, offerre
ob-ire = 1. adire; 2. mortem/diem (mortis)
obire: mori; 3. sol obiens: sol occidens

ob-mutescere -tuisse = mutus fieri
ob-nubere = velare
ob-oriri = oriri
ob-repere = clam ascendere
obscurus -a -um = 1. ↔ clarus; 2. difficilis
intellectu; 3. ignotus
ob-sequi = parere
ob-sidère -sedisse -sessum = exercitu tenère
inclusum
obsidio -onis *f* <obsidère
ob-stare = 1. viam claudere, prohibère;
2. ↔ sinere
obstinatus -a -um = firmus, constans
ob-stupescere -puisse = stupère incipere,
stupens fieri
ob-tinère = 1. tenère in suâ potestate;
2. adipisci
ob-trectare = 1. verbis male tractare/vexare;
2. rei (*dat*) o.: rem o./verbis oppugnare
ob-truncare = trucidare
obtunsus -a -um ↔ acutus; (animus) o.: qui
nihil sentit
ob-viam = 1. obviam ire: occurrere;
2. obviam ire: adversari
ob-vius -a -um = 1. qui obviam it; 2. obvius
esse: obviam ire
occasio -onis *f* = tempus idoneum
occasus -us *m* <occidere
oc-cidere -cidisse = 1. ↔ oriri; 2. cadere,
interfici, mori
occultus -a -um = 1. latens; 2. abditus,
secretus
occupare = 1. vi capere et suum facere;
2. possidère, potiri; 3. occupatum
tenère;
occupatus -a -um = 1. deditus; 2. ↔ otiosus
odor -oris *m* = quod per nasum sentitur
of-ferre ob-tulisse ob-latum = 1. se
daturum esse dicere/ostendere; 2. se
offerre: se ostendere; 3. oblatus: visus;
4. filio offerri: filio apparère/obviam ire

olim = 1. aliquo tempore, tempore antiquo;
2. aliquando pòst

o-mittere = 1. praetermittere; 2. omitte + *inf*:
noli; 3. omissus: relictus

omnino = 1. in omni re, plane; 2. ex
omnibus

onerare = 1. onere implêre; 2. aliquem
promissis onerare: alicui multa
promittere

onus -eris *n* = quod portatur

opacus -a -um = qui umbram habet

opem -is -e (*acc gen abl*) *f* = 1. auxilium;
2. summâ ope: omnibus viribus

opera -ae *f* = 1. opera alicuius: quod aliquis
agit; 2. tuâ operâ: tuâ causâ; 3. munus
libenter functum; 4. non operae est
(mihi): non tempus est, nolo; 5. operam
dare: laborare, curare; 6. alicui operam
dare: aliquem attente audire

operarius -i *m* = vir qui manibus suis opus
facit

opes -um *f pl* = 1. divitiae; 2. potentia

opifex -icis *m* = operarius

opimus -a -um = 1. spolia opima: spolia
duci hostium occiso erepta; 2. opulentus

op-ponere = contrâ ponere

op-primere -pressisse -pressum =
1. superare (premendo); 2. premere

opulentus -a -um = dives, potens

opus -eris *n* = 1. id quod efficitur; 2. labor
rustica; 3. labor militaris ad
muniendum; 4. aedificium; 5. opera:
opera obsidionis, munitiones

opus esse = 1. necesse esse, oportere;
2. opus esse aliquo: necesse esse aliquid;
3. facto opus est: facere opus est;
4. alicuius opus esse: aliquo opus esse

ora -ae *f* = 1. finis terrae, unde mare incipit;
2. regio

oraculum -i *n* = 1. locus ubi fatum divinitus
praedicatur sortibus; 2. fatum praedictum

oratio -onis *f* = 1. sermo; 2. orationes
habêre: verba facere

orator -oris *m* = 1. qui orationes habet;
2. legatus (qui orat)

oratorius -a -um <orator

orbis -is *m* = 1. motus rotundus; 2. forma
rotunda et plana (ut forma solis et
lunae); 3. orbis terrarum: omnes terrae;
4. orbis: orbis terrarum

orbitas -atis *f* <orbis

orbus -a -um = 1. qui liberos amisit; 2. qui
parentem amisit

ordinare = 1. in ordine ponere; 2. instituere
constituere

ordiri orsum = (loqui) incipere

ordo -inis *m* = 1. linea rerum/hominum
aliorum post alia; 2. modus collocandi;
3. (ex) ordine: post alium alius; 4. ordo
(equester): equites Romani

orientalis -e <oriens

origo -inis *f* <oriri = 1. originem trahere:
ortus esse; 2. principium, initium

oriri ortum = 1. sol oriri: in caelum
ascendere; 2. (in caelum) fieri, concipi;
3. initium facere; 4. primum fieri,
incipere; 5. nasci

ornamentum -i *n* = 1. res quae ad meliorem
vel pulchriorem apparendum alicui
additur; 2. instrumenta; 3. quod ornat/
illustrat

ornare = 1. aliquid pulchrius/melius facere;
2. instrumentis parare; 3. paratum
facere; 4. re ornatus: rem habens

ortus -us *m* <oriri ↔ occasus

os oris *n* = 1. quod est inter labra; 2. ostium,
locus quo flumen in mare influit; 3. uno
ore: simul dicens; 4. uno ore: omnes
consentientes; 5. vultus

os ossis *n* = 1. quod canes edunt; 2. ossa:
corpus mortuum

SIGNIFICATIO VERBORVM

os-tendere -disse = 1. monstrare; 2. notum facere; bellum o.: se bellum facturum esse ostendere
ostentare = gloriose ostendere
otium -i *n* = 1. vacuum tempus, ↔ negotium;
2. pax, tranquillitas
ovare = superbe gaudere

P

pacto = quo pacto: quo modo
paenitère = 1. me (*acc*) paenitet ita fecisse: doleo quod ita feci; 2. me paenitet facti: me paenitet ita fecisse; 3. me paenitet rei (*gen*): mihi displicet res
palam = 1. ↔ clam; 2. p. facere: patefacere
pallescere -uisse = pallère incipere, pallidus fieri
palma -ae *f* = 1. ramus qui victor accipit;
2. manus
paludamentum -i *n* = pallium militis
palus -udis *f* = locus umidus
pandere -disse passum = 1. late extendere;
2. agmen extendi iubère
Pantheum/-on -i *n* = altum templum rotundum
papaver -eris *n* = flos quidam
par paris = 1. aequus; 2. alteri par: tam bonus/validus ... quàm alter; 3. virtuti par: qui virtutem aequat
parare = 1. paratum facere; 2. paratus esse;
3. (fugam) parare: facere quod opus est (ad fugam); 4. res paratas habère ad aliquid; 5. emere; 6. aliquem mercede corrumpere
paratus -a -um = 1. qui aliquam rem facere potest quia omnia habet quae necesse sunt ut rem faciat; 2. alicui paratus: ad aliquid paratus
parcere pepercisse -rsum = 1. alicui parcere: aliquem non necare, salvum esse sinere; 2. servare; 3. abstinère
parens -entis *m/f* = pater/mater

parere -io peperisse partum = 1. ovum expellere; 2. femina feta filium nondum natum expellere; 3. pacem parere: pacem facere; 4. facere, dare
pariter = 1. aequae, eodem modo; 2. pariter cum: simul cum
parricidium -i *n* <parricida = nex parentis/ cognati
pars -rtis *f* = 1. aliquid ex toto; 2. unus ex toto aequae diviso; 3. locus; 4. factio;
5. magnâ (ex) parte: paene totus
partiri = 1. dividere (in partes); 2. aliquid in partes dividere et dare
partus -us *m* = 1. <parere; 2. partu edere: parere
parum = 1. non satis; 2. haud; 3. vix
passim = longe lateque, ubique
pate-facere = 1. aperire; 2. in lucem efferre, publice ostendere
pater -tris *m* = 1. vir caput familiae; 2. vir qui liberos habet; 3. vir qui aliquem genuit; 4. pater familias: pater (dominus) familiae; 5. patres: senatores, sic honoris causâ appellati
patera -ae *f* = vas humile ex quo vini sacrificium fit
patère = 1. apertus esse; 2. locus esse qui transiri potest; 3. se extendere, locus esse in loco lato; 4. fuga patère: fugere licère; 5. longus/latus esse; 6. patet: apparet, ostenditur
paternus -a -um <pater
pati passum = 1. ferre (dolorem); 2. aequo animo ferre; 3. sinere; 4. moleste/aegre/ indignè pati aliquid: iratus esse ob aliquid
patricii -orum *m* = 1. homines nobili generi nati ↔ plebei; 2. liberi Patrum (senatorum)
patrimonium -i *n* = bona patris familiae
patrius -a -um <pater

patruus -i *m* = frater patris
paucitas -atis *f* < pauci
paulatim = paulum ac paulum (↔ subitò)
pavêre = pavidus esse
pavidus -a -um = timidus, territus
pavor -oris *m* = timor subitus
peccare = delinquere
peccatum -i *n* = delictum
pectus -oris *n* = 1. pars corporis sub collo et super ventrem; 2. duae partes corporis feminarum quae lac dant; 3. animus, mens
pecus -udis *f* = 1. bestia qua utitur agricola; 2. ovis
pedester -tris -tre < pes = peditum
pellere pepulisse pulsum = fugere
Penates -ium *m pl* = 1. di qui domum vel patriam tuentur; 2. domus
penes *adv* = apud
penetralia -ium *n pl* = domus interior
penetrare = vi intrare
penitus = 1. ex interiore parte; 2. in partem interiore; penitus pervenire: penetrare
per-agere = 1. perficere, exsequi; 2. finire, ad finem agere; 3. diebus aliquibus peractis: d. a. post
per-cellere -culisse -culsum = 1. percutere (animum), perturbare; 2. percussus: perterritus
per-contari = interrogare
per-dere -didisse -ditum = 1. ↔ servare; 2. (tempus) frustra ponere; 3. ruinam afferre; 4. amittere
per-domare = funditus domare, subigere
perduellio -onis *f* = scelus maximum contra rem publicam
peregrinus -a -um = cui alia patria est
perennis -e = 1. semper fluens; 2. perpetuus
per-errare = p. terram: errare per terram
perfectus -a -um = 1. finitus; 2. qui melior fieri non potest

per-ferre = 1. ferre (usque ad finem); 2. diu pati; 3. perferri: fama ferri ad aliquem/ in aliquem locum
perfidia -ae *f* < perfidus
per-fidus -a -um = qui fidem fallit
per-fugere = confugere
per-fundere -fudisse -fusum = 1. totum afficere, permovêre; 2. rigare
pergere perrexisse = 1. non desinere; 2. ire pergere; 3. progredi, proficisci
per-imere -emisse -emptum = interimere, perdere
per-ire = 1. perdi, mori (↔ servari); 2. abire; 3. se perdere, non fieri; 4. deleri, absumi
peritus -a -um ↔ ignarus
per-mittere = 1. alicui permittere: aliquem sinere; 2. tradere, credere; 3. mandare, committere
per-mutare = inter se mutare
permutatio -onis *f* < permutare
pernicies -ei *f* = caedes, strages
per-pellere -pulisse -pulsum = persuadendo pellere (ad agendum)
per-sequi = 1. (fugientem) sequi; 2. sequi, comitari; 3. sequi, imitari
per-severare = firme stare, constans manêre, ↔ cessare
per-solvere = solvere, praestare
per-tinêre ad = attingere, afficere
per-turbare = 1. valde turbare, miscêre; 2. animos permovêre, commovêre, afficere
pesti-fer -era -erum = qui pestem (mortem) fert
pestilentia -ae *f* = morbus gravis qui multos simul afficit
pestis -is *f* = mors
philosophia -ae *f* = p. naturalis: id quod docetur de rerum natura
philosophus -i *m* = vir sapiens qui docet philosophiam

SIGNIFICATIO VERBORVM

pietas -atis *f* <pius = amor deum/parentum/
patriae

piger -gra -grum = 1. ↔ industrius; 2. piger
campus: sterilis campus

pigêre = taedêre; me piget: me taedet

pignus -oris *n* = res cara data fidei causâ
(pro pecuniâ mutuâ)

pilleus -i *m* = res e lanâ facta quae in caput
induitur

pingere pinxisse pictum = 1. colore operire,
imaginibus ornare; 2. vestis picta:
vestis filis ornata quae lineis pulchris
faciunt; 3. tabula picta: imago in tabula
picta

pius -a -um = qui deos et patriam et
parentes diligit

placêre -uisse/-itum esse = 1. alicui
placêre: iucundus esse; 2. patribus
placet: patres volunt; 3. placuit ut/ne:
decretum est ut/ne; 4. placitum est:
ei/iis placuit

placidus -a -um = quietus, non turbatus
(↔ acer)

placitus -a -um = qui placet, gratus

planus -a -um = 1. qui facilè intellegitur;
2. (locus) planus: aequus

plausus -us *m* <plaudere

plebeii -orum *m* = homines humili generi
nati ↔ patricii

plebes -is *f* = plebs

plebs -bis *f* = plebeii, populus Romanus
praeter patres et patricios

pleri-que plerae-que plera-que = prope
omnes

plerum-que *n* = maior pars

plerum-que *adv* = prope semper

plerus-que plera-que plerum-que =

1. plerique; 2. pleraque pars: maior pars

pluma -ae *f* = penna

plurimùm = maxime multùm

plurimus -a -um *sup* <multus

poema -atis *n* (*pl abl* -atis) = opus versibus
scriptum, carmen

poena -ae *f* = 1. > punire; 2. poenas dare
alicui: puniri ab aliquo; 3. poenas ab
aliquo recipio: aliquis mihi poenas dare
(a me punitur)

pomerium -i *n* = spatium intra et extra
moenia quod neque habitari neque arari
fas est

pompa -ae *f* = agmen hominum festo die
procedentium

pondo *abl* <pondus (=pondere)

pondus -eris *n* = 1. onus grave magnum
pondus habet; 2. moles gravis

ponere posuisse positum = 1. aliquid
movêre ut in mensâ situs sit; 2. (vestem)
ponere: ↔ induere; 3. castra ponere:
castra exstruere; 4. arma ponere: arma
deponere, se dedere; 5. in medio ponere:
palam ostendere; 6. bellum p.: bellum
finire; 7. positâ morâ: sine morâ

pons pontis *m* = opus exstructum ad flumen
transiendum

pontifex -icis *m* = summus sacerdos
omnibus praepositus

pontus -i *m* = mare

populares -ium *m pl* = cives

populari = vastare

populus -i *m* = 1. cuncti cives; 2. plebs

por-tendere -disse -tum = rem futuram
ostendere

portentum -i *n* = prodigium quo fatum
portenditur

porticus -us *f* = ordo columnarus tectus

poscere = dari iubêre

posse potuisse = 1. potestatem/facultatem
habêre ad aliquid faciendum; 2. potens
esse, potestatem habêre

pòst = postea

posterì -orum *m pl* = filii et nepotes et
eorum filii et nepotes et cet.

posterior -ius *comp* <post = 1. ↔ prior;
 2. pars posterior: pars inferior, finis;
 3. sequens, posterus

postremum *adv* ↔ primum

postulatum -i *n* = quod postulatur

potens -entis = 1. qui magnam potestatem habet; 2. maris potens: potestatem maris habens; 3. (re) potens: potitus, (rem) possidens

potentia -ae *f* <potens

potestas -atis *f* = 1. ea quae aliquis facere potest; 2. significatio; 3. potestas esse alicui: aliquis posse; 4. potestatem facere: occasionem dare

potior -ius *comp* = 1. melior, rector;
 2. potius quam: neque; 3. optatior

potiri = 1. re potiri: rem suam facere;
 2. alicuius potiri: alicuius potens esse (aliquid in suâ potestate tenêre)

praebêre = 1. offerre; 2. se p.: se ostendere, agere

praeceps -cipitis = 1. praeceps ire: (se) praecipitare, ruere, properare;
 2. periculosus; 3. praecipitem dare: praecipitare; 4. (locus) praeceps: arduus

prae-cipere = 1. faciendum esse dicere, imperare; 2. ante capere

praecipitare = 1. proicere (capite primo);
 2. se praecipitare: ruere, properare;
 3. praecipitari

praecipuus -a -um = prae aliis magnus, egregius

prae-clarus -a -um = prae aliis clarus, clarissimus

praeco -onis *m* = vir qui nuntios publicos proclamat

praeda -ae *f* = 1. quod capitur vel rapitur;
 2. praedam facere: praedam rapere

praedari = praedam capere

prae-dicere = dicere quod accidet

praedictum -i *n* = quod praedictum est

praefectus -i *m* = 1. is qui praefectus est;
 2. dux

prae-ficere -fecisse -fectum = praeponere

prae-mittere = aliquem mittere ut in locum veniat prior

prae-parare = paratum habêre prius

prae-ponere = 1. alicui aliquem praeponere: aliquem alicuius principem facere;
 2. ante ponere; 3. praeferre

prae-potens -entis = prae aliis potens, potentissimus

praesens -entis = 1. tempus praesens: nunc;
 2. ↔ absens; 3. qui patet

prae-sentire = sentire aliquid nondum eventum eventurum esse

praesidium -i *n* = 1. milites ad locum defendendum locati; 2. ad praesidium: ad defendendum; 3. praesidio esse alicui: aliquem intueri

prae-stare = 1. officium praestare: officium facere; 2. alicui/aliquem praestare: melior esse quàm aliquis; 3. praebêre, dare; 4. aliquis eminêre

prae-sumere = prae aliis sumere

praeter +*acc* = 1. sed, nisi; 2. praeterea;
 3. quod est ob aliquem/aliquid et it porro (ut flumen); 4. praeter spem: contra spem

praeter-ire = 1. currere prae aliquo aliquis qui modò post eum erat; 2. tempus transire; 3. praetermittere

praeteritum -i *n* = 1. tempus prateritum (↔ futurum); 2. praeterita: tempus praeteritum

praeter-mittere = 1. non memorare, non scribere (↔ addere); 2. non agere, neglegere

praeter-quam quod = praeter id quod

prae-texta, toga *f* = toga purpurâ ornata quam consules et dictatores gerunt

pravum -i *n* = malum

SIGNIFICATIO VERBORVM

pravus -a -um = 1. ↔ rectus; 2. improbus, malus; 3. non prudens, imprudens
preces -um *f pl* = 1. verba orantia, quod oratur; 2. prece: precibus
premere pressisse pressum = 1. aliquem/ aliquid tangere et impellere; 2. malâ re afficere; 3. armis petere; 4. opprimere
pretium -i *n* = 1. id quod aliquid constat/ valet; 2. stipendium, merces; 3. promissum
primò = 1. initio; 2. primùm
primores -um *m pl* = 1. primi, principes; 2. summae vel extremae quaeque res
primùm = 1. ↔ postremò (primùm ... deinde ... postremò); 2. quàm primùm: cùm primùm fieri potest
primus -a -um = 1. I; 2. prima aestas: prima aestatis pars; 3. in primis: praecipue
princeps -ipis *m* = 1. vir ante alios primus (qui aliis imperat); 2. primus; 3. vir qui Romae imperat, imperator
principium -i *n* = 1. prima pars, initium; 2. causa
privatim ↔ publice
privatum -i *n* = pecunia privata (↔ publica)
privatus -a -um = 1. domesticus (↔ publicus); 2. (vir) qui munus publicus non fungitur (non rex, non magistratus, et c.); 3. sine magistratu
pro +*abl* = 1. pro aliquo: in loco alicuius; 2. quasi; 3. pro aliquo: tamquam aliquis; 4. pro aliquo: aliquid reddendo; 5. ↔ contra; 6. pro castris: ante castra (prospiciens a castris); 7. pro tribunali: in tribunali (prospiciens e t.); 8. pro tempore: ut tempus postulabat; 9. pro se quisque: omnes ex se ipsis
pro! = o! heu!
probare = 1. probum esse putare; 2. planum facere

probatus -a -um = (alicui) p.: qui probatur (ab aliquo), acceptus
pro-cedere = 1. ↔ recedere; 2. progredi; 3. melius fieri, propius esse aliquid ut perfectum sit
procella -ae *f* = ventus rapidus
pro-clamare = publice clamare
pro-creare = gignere
procul = 1. ↔ prope; 2. procul (ab) aliquo: ↔ prope aliquem; 3. procul dubio: certe
pro-cumbere -cubuisse ↔ recumbere
pro-dere -didisse -ditum = 1. tradere (in manûs hostium); 2. tradere (narrando); 3. memoriae p.: memoriae tradere
prodigium -i *n* = res mirabilis contra naturam facta
prod-ire = procedere
proditio -onis *f* <prodere
pro-ducere = 1. longiorem facere; 2. proferre; 3. differre; 4. agere, inferre, promovère
pro-ferre = 1. promere, sumere e loco; 2. primum facere, invenire, notum facere; 3. maiorem facere, extendere
pro-fugere = aufugere
profugus -a -um = ex patria fugens
pro-fundere = effundere
pro-hibère = 1. retinère; 2. vetare, ↔ sinere
pro-inde = ergo
pro-labi -lapsum = protinus labi
proles -is *f* = stirps
proletarii -orum *m* = cives pauperes qui non censebantur
pro-minère = eminère
promptus -a -um = paratus, acer
promunturium -i *n* = mons in mare eminens
properare = celeriter ire/agere
propere = celeriter
propinquus -a -um = 1. qui prope est; 2. ex propinquo: ex loco propinquo

propinquus -i *m* = cognatus
propior -ius *comp* <prope
pro-ponere = designare, statuere
proprius -a -um = 1. ↔ communis; 2. nomen proprium: nomen unius, ut Roma, Tiberis, et c.; 3. ↔ alienus
propter +*acc* = 1. propter aliquid: alicuius causâ; 2. prope
propter = prope
propterea = 1. ideò; 2. p. quòd: quòd
prora -ae *f* = pars navis prior (↔ puppis)
prosperus -a -um = secundus, felix
pro-tegere = tueri
pro-trahere = 1. proferre; 2. (bellum) p.: trahere, producere
pro-vehere = ultrâ vehere, per locum vehere
provincia -ae *f* = 1. regio imperii Romani; 2. regio administranda
pro-vocare = 1. (ad populum) p.: postulare ut populus iudicet; 2. ad pugnam evocare
provocatio -onis *f* <provocare
pro-volare = ruere, procurrere
proxime = modò, dudum
proximus -a -um *sp* <prope = 1. proximus alicui loco: qui aliquem locum contingit; 2. proximi consules: consules insequentis anni
proximus -i *m* = vicinus
prudens -entis = 1. ↔ stultus; 2. alicuius prudens: qui aliquid scit/intellegit
prudencia -ae *f* <prudens
pubes -eris = qui iam non puer est, maturus
pubes -eris *m* = homo pubes
publicum -i *n* = pecunia publica, aerarium
publicus -a -um <populus = 1. ↔ privatus; 2. res publica: res omnium civium communis; 3. omnes regionis cives
pubibundus -a -um = pudore affectus
puclitia -ae *f* <puclicus

puclicus -a -um = castus; uxor puclica: quae maritum solum amat
puclor -oris *m* <puclere = 1. animus turbatus peccati aut dedecoris causâ; 2. animus turbatus eius qui peccare aut dedecus admittere nonvult
puclilis -e <pucler
puclitia -ae *f* = aetas pucleri
puclnator -oris *m* = qui pugnat
pucllus -i *m* = 1. animal modo partum; 2. filius parvus galli
puclvis -eris *m* = 1. terra sicca quae vento spargitur; 2. pulvis ubi describebantur formae
puclgare = 1. purum facere; 2. excusare
puclpura -ae *f* = color ruber pretiosus
puclrus -a -um = 1. mundus, ↔ sordidus; 2. insons
pucltare = 1. existimare; 2. credere; 3. arbitrari, censere; 4. putares: videris

Q

quâ = 1. quâ viâ, ubi; 2. ne quâ: ne quâ (aliqua) viâ
quâ-cumque = ubicumque
quadratus -a -um = formâ IV latera
quadriennium -i *n* = quattuor anni
quadrigae -arum *f pl* = IV equi curru iuncti
quadringsesimus -a -um = CCCC
quaestio -onis *f* = 1. quod quaeritur; 2. quaestionem agere: quaerere in iudicio
qualis -e = 1. cuius generis; 2. quanta qualitas; 3. talis qualis: eiusdem generis atque/ac
quàm = 1. tam ... quàm: idem atque/ac; 2. qualis; 3. quàm celerrime (*sup*): tam celerrime quàm maxime fieri potest; 4. quàm primùm: cùm primùm fieri potest; 5. quàm plurimus: quantum maxime potest; 6. quàm maximas potest: (tantos) quantos maxime potest

SIGNIFICATIO VERBORVM

quam-diu = 1. tamdiu ... quamdiu: tam diu ... quàm; 2. tamdiu quàm
quando = 1. quo tempore?; 2. quoniam; 3. cum; 4. ne quando: ne aliquando, ne umquam
quantum = quàm multùm
quantum -i *n* = 1. quàm multùm; 2. tantùm
quantùm: tam multùm quàm; 3. quanti: quanti pretii (quam parvi p.); 4. quantò ... tantò: tam +*comp* quàm +*comp*
qua-re = 1. cur?; 2. quam ob rem
quarto = post quater
quasi = 1. tamquam; 2. velut si
-que = 1. et; 2. -que ... -que: et ... et
quercus -us *f* = arbor cuius pars superior rotunda atque maior quam inferior est
querella -ae *f* <queri
quic-quam = quidquam
qui-cumque quae-cumque quod-cumque = 1. quem/quam/quod libet; 2. quisquis; 3. quaecumque: omnia quae
quid-quid = 1. omnis res quae; 2. quodcumque
quies -etis *f* = tempus quietum, somnus
qui-libet quae-libet quod-libet = qui-cumque (libet)
quin = 1. cur non?; 2. quin etiam: (non hoc solum) sed etiam, atque etiam; 3. quin +*imp*: age; 4. non dubito quin +*coni* ↔ dubito num +*coni*; 5. non multùm abest quin fiat: paene fit
quindecim-viri -orum *m pl* = XV viri qui negotium publicum curant
quingentesimus -a -um = D
quis quae quid = 1. quis est?: quis vir?; quae est?: quae femina?; quid est?: quae res?; 2. quis locus?: qui locus?
quis qua quid (si/ne/num q.) = 1. si quis: si aliquis; 2. num quis: num aliquis; 3. num quid: num aliquid; 4. ne quis: ne aliquis, ne quisquam

quis-que quae-que quod-que = 1. et unus et alter et tertius...; 2. fortissimus quisque: omnes viri fortes
quo = 1. quo +*comp* ... eo: quantò ... tantò; 2. quo +*coni*: ut eo (ut eo modo)
quo-ad = usque ad id tempus quo
quòd = 1. quia; 2. cur; 3. quòd +*coni*: utinam; 4. est quòd: causa est quare; 5. quòd si: si autem; 6. quòd nisi: nisi autem
quondam = 1. olim, aliquando
quoties = 1. quoties? semel, bis, ter, quater, quinques, sexies, septies, octies, novies, decies...; 2. toties quoties

R

rabies -ei *f* = ira saeva atque amens
rapere -io -uisse -ptum = 1. vi trahere/capere; 2. raptim trahere/capere; 3. adimere; 4. raptim vehere
rapina -ae *f* <rapere
rarus -a -um = 1. qui non solet fieri/esse; 2. paucus
ratio -onis *f* = 1. causa quae rem planam facit; 2. modus agendi, consilium; 3. causa qua factum defenditur (excusatur); 4. deliberatio, consilium prudens; 5. mens prudens; 6. rationem habère alicuius: alicui consulere; 7. rationes: negotia pecuniarum
re-bellare = bellum renovare
re-cedere = 1. ↔ procedere; retro cedere; 2. redire; 3. discedere; 4. evanescere; 5. removère
re-ciperare = rursus capere
re-cipere -cepisse -ceptum = 1. accipere, admittere; 2. iterum capere; 3. se r.: redire; 4. se recipere: animum recipere, se recreare
re-conciliare = in gratiam restituere
rectum -i *n* = r. aspicere: in r. prospicere

rectus -a -um = 1. verus, bene factus;
 2. linea recta: —; 3. rectâ viâ: iter
 omnium brevissimum; 4. oratio recta:
 ipsa verba loquentis (“...”) ↔ oratio
 obliqua (‘...’)

re-cumbere -cubuisse ↔ surgere

re-cusare = 1. dicere se nolle; 2. repudiare

red-dere = 1. rursus dare; 2. dare; 3. vocem
 reddere: respondêre; 4. flumen reddere
 ‘Tiberim’: facere ut flumen ‘Tiberim’
 sit; 5. facere

red-igere -egisse -actum = 1. in potestatem
 alicuius r.: alicui tradere; 2. retro agere

red-ire = 1. rursus ire; 2. aliquis ire quo
 habitat; 3. revenire, facere id quod
 modo fiebat; 4. ad se redire: ad mentem
 redire

re-ducere = 1. ducere in locum ubi erat
 ante; 2. redigere, restituere, referre

re-fellere -fellisse = falsum esse
 demonstrare

re-ferre -ttulisse -latum = 1. remittere
 (litteras), ferre aliquid ad aliquem aliâ
 regione habitantem; 2. nuntiare; 3. (in
 tabulas) referre: inscribere; 4. gratiam
 referre: gratiam pro gratiâ reddere; 5. ad
 aliquem referre: aliquem sententiam
 rogare; 6. de re referre (ad senatum):
 rem ad senatum referre

re-ficere -fecisse -fectum <-facere = iterum
 facere

re-fugere = 1. fugere iterum iterumque;
 2. retro fugere, recedere

regalis -e = regius

regia -ae *f* = 1. domus regis; 2. familia
 regis

regina -ae *f* = 1. femina regnans; 2. regis
 coniunx

regio -onis *m* = 1. pars terrae; 2. pars urbis,
 vicus

regius -a -um <rex

regnum -i *n* = 1. regis imperium; 2. regnum
 tenêre/agere: regnare

re-gredi -gressum = redire, ↔ progredi

religio -onis *f* = cura rerum divinarum,
 metus deorum

reliquum -i *n* = 1. quod restat; 2. reliquum
 (tempus): tempus futurum; 3. reliqua:
 futura

reliquus -a -um = 1. ceterus; 2. reliquus:
 reliqua pars; 3. reliquus esse: restare,
 superesse

re-mandare = renuntiare

re-mittere = 1. mittere ad locum/hominem
 unde venit; 2. cessare (animos);
 3. ↔ contendere

re-novare = novum (denuo) facere

re-nuntiare = 1. referre; 2. revocare, tollere

re-parare = 1. iterum parare; 2. reficere

repentinus -a -um <repente = 1. subitus;
 2. ↔ exspectatus

reperire -pperisse -pertum = 1. quaesitum
 invenire; 2. reperiri: adesse;
 3. excogitare

re-petere = 1. redire; 2. gratiam repetere:
 petere ut gratia referatur; 3. iterare;
 4. memorare; 5. rês repetere: postulare
 ut rês reddantur

repudiare = recusare, dimittere

re-putare = reputare rem: cogitare de re

re-quiescere = 1. quiescere; 2. dormire

re-quirere = 1. quaerere; 2. desiderare

rer iatum = arbitrari

res -ei *f* = 1. aliquid cuiuslibet generis;
 2. aliquid quod agitur; 3. res publica:
 civitas, res omium civium communis;
 4. res Romana: res publica Romana,
 civitas Romana; 5. res: res publica

re-sistere -stitisse = 1. consistere et manêre;
 2. resistere alicui: repugnare aliquem

re-sonare = valde sonare

re-spergere -sisse -sum = aspergere

SIGNIFICATIO VERBORVM

re-spicere = 1. ↔ prospicere; caput vertere ad aliquem aspicere; 2. curare
re-stare = 1. reliquus esse, superesse; 2. remanêre; 3. restat ut: reliquum est ut
re-stinguere = ex-stinguere
restis -is *f* = funis
re-stituere -uisse -utum = 1. reficere; 2. reddere; 3. rursus instituere; 4. renovare
re-ticêre = tacêre
re-tinêre -uisse -tentum = tenêre ne procedat
retro = eò unde venit
re-vehere = referre, remittere
re-verti -tisse/sum esse = 1. redire; 2. revenire
re-visere = 1. iterum vidêre; 2. iterum visere
re-vocare = 1. iterum vocare, revenire iubere; 2. removêre; 3. rursus capere/sumere, recipere; 4. restituere, redigere
rex regis *m* = 1. vir qui terram/urbem regit; 2. reges: rex et regina
rigêre = flecti non posse
rite = 1. bono ritu, recte; 2. iure
ritus -us *m* = modus sacra faciendi
rivus -i *m* = 1. parvus fluvius; 2. aquae ductus factus (non naturalis)
rixa -ae *f* = pugna cum tumultu
robur -oris *m* = 1. lignum durissimum; 2. vis resistendi; 3. robora virorum: viri validissimi
rogare = 1. orare; 2. interrogare
rogus -i *m* = 1. ignis quo mortuorum corpora incenduntur; 2. funus
rostratus -a -um = rostro munitus
rostrum -i *n* = 1. pars avium capitis eminens; 2. hasta ferrea e prora navis longae eminens
rota -ae *f* = instrumentum rotundum quod volvendo vehicula moveri possunt

rotundus -a -um = qui habet formam litterae O
ruere = 1. praecipitari, collabi; 2. se praecipitare, procurrere
ruina -ae *f* = 1. <ruere; 2. casus
rumpere rupisse ruptum = 1. aliquid in varias partes vi disicere; 2. aliquid finire facere; 3. abrumpere, subito finire; 4. destruere, ↔ facere
rupes -is *f* = saxum
raptor -oris *m* = qui rumpit

S

sacer, -cra -crum = 1. adorandus; 2. sacratus
sacerdos -otis *m/f* = 1. vir/femina cuius negotium est diis servire; sacerdos sacrificia facit et res divinas curat
sacrare = sacrum facere et deo tradere
sacrarium -i *n* = locus sacer
sacrificare = sacrificium facere
sacrificium -i *n* = bos/ovis/porcus occisus ut deo offeratur
sacrum -i *n* = 1. sacrificium; 2. sacra: res sacrae
saeculum -i *n* = 1. centum anni; 2. (hominis) s.: aetas (IV menses et XXX anni)
saepire -psisse -ptum = cingere
saevitia -ae *f* <saevus
salinae -arum *f pl* = locus ubi sal paratur
saltare = arte salire/membra movêre
saltem = tantum (si alterum non datur)
saltus -us *m* = mons silvis opertus
salus -utis *f* = 1. (ei) salutem dicere: (eum) salutare; 2. <salvus; 3. saluti esse: salutem ferre
salvêre iubêre = salutare
salvus -a -um = servatus
sanctus -a -um = iure divino tutus, sacer
sanguineus -a -um = sanguine plenus
sanguinolentus -a -um = sanguineus, cruentus

sanguis -inis *m* = 1. id quod per venas et cor fluit; 2. genus, gens, origo;
 3. sanguine iunctus: cognatus
sapiens -entis = prudens et doctus
sapiens -entis *m* = vir sapientissimus
satin' = satisne
saucius -a -um = vulneratus
scaena -ae *f* = locus in theatro ubi fabula agitur
scandere -disse -ansum = ascendere
sceleratus -a -um <scelus
scaptrum -i *n* = baculum quo regis imperium significatur
scire = 1. sapiens esse, noscere, ↔ ignorare;
 2. doctus esse; 3. Latine scire: linguam Latinam scire
sciscitari = interrogare, quaerere
scopulus -i *m* = saxum eminens
scribere -psisse -ptum = 1. litteris verba significare in loco (praecipue in tabulis); 2. scribendo narrare;
 3. (militis) scribere: conscribere
scriptor -oris *m* = qui scribit
scriptum -i *n* = quod scriptum est, liber
se sibi = 1. ipse; 2. secum: cum se; 3. ille;
 4. inter se, alius alio
secretum -i *n* = locus secretus
secretus -a -um = a ceteris remotus
secundò = iterum
secundum +*acc* = 1. sequens; 2. ex; 3. post
secundus -a -um = 1. II; 2. qui iuvat; 3. alter
securis -is *f* (*acc*-im, *abl*-i) = instrumentum quo lignum secatur et insigne imperii
sedare = tranquillum facere (↔ turbare)
sedes -is *f* = 1. locus ubi aliquis sedet;
 2. locus ubi aliquis habitat; 3. sedem capere: considerare
seditio -onis *f* = 1. discordia civium;
 2. populi tumultus in regem

segnis -e = piger
semen -inis *n* = 1. id ex quo frumentum crescit; 2. semina: filii, stirps
semi-animis -e = nec vivus nec mortuus
senator -oris *m* = unus ex DC viris senatûs
senatus -us *m* = 1. DC senatores qui summam potestatem in re publica Romana tenebant; 2. concilium senatûs;
 3. senatum alicui dare: aliquem in senatum admissum audire
senectus -utis *f* = aetas senis
senescere -nuisse = senex fieri
seni -ae -a = VI et VI..
senior -oris *m* <senex (*comp*)
sensim = paulatim, caute
sententia -ae *f* = 1. oratio, vocabula coniuncta; 2. sententia: id quod sentitur;
 3. suffragium senatoris; 4. in eandem sententiam ire: consentire
sentire sensisse sensum = 1. oculis/auribus/naso/linguâ/corpore (i.e. manibus) accipere; 2. arbitrari
sepelire -ivisse -ultum = 1. (hominem mortuum) terrâ operire; 2. delêre, diruere, excindere
septentriones -um *m pl* = 1. ↔ meridies;
 2. septentrio: septentriones
septuagesimus -a -um = LXX
sepulcrum -i *n* = locus ubi homo sepultus est
serenus -a -um = 1. (caelum) serenum: sine nubibus; 2. placidus
sermo -onis *m* = 1. id quod dicitur, verba;
 2. lingua
serus -a -um = tardus
serva -ae *f* = ancilla
servare = 1. integrum tueri; 2. salvum custodire; 3. ↔ rumpere
servilis -e <servus
servitium -i *n* = servitus (↔ imperium)

SIGNIFICATIO VERBORVM

servitus -us *f* < servus (↔ libertas)
sestertius -i *m* = 1. nummus; 2. IV asses, quarta pars denarii; 3. sestertius nummus: II et semis (1/2)
sexagesimus -a -um = LX
si = 1. quoniam; 2. *si* + *coni*: significat id quod fieri posset/potuisset; 3. num
siccare = siccum facere
siccum -i *n* = terra sicca
siccus -a -um ↔ umidus
sidere sedisse = 1. considerare; 2. operire
sidus -eris *n* = stella
signare = 1. (epistulam) signare: cerâ claudere; 2. signo imprimere; 3. signatum: ex quo nummi facti sunt
significatio -onis *f* = 1. id quod significatur; 2. <significare (notum facere, nuntiare)
signum -i *n* = 1. aliquid pictum (tabula)/ fictum (statua); 2. id quo imprimitur cera ad epistulas signandas, imago cerae; 3. res qua aliquid significatur, ut aquila exercitûs Romani; 4. id quo aliquid significatur; 5. signa movêre: e castris progredi
similis -e *comp* -illior, *sup* -illimus = 1. qui idem esse videtur, eiusdem generis; 2. similis alicui/alicius: alicuius formam gerens; 3. veri similis: qui verus esse videtur
simul = 1. uno tempore; 2. simul atque: eodem tempore quo, cùm primùm; 3. simul: simul atque
simulacrum -i *n* = imago, signum
simulare = animum ostendere falsum
simultas -atis *f* ↔ amicitia
sinere sivisse situm = non prohibere
singularis -e = 1. (numerus) singularis: qui unam rem significat; 2. certamen singulare: c. inter singulos; 3. cui par non est

sinus -us *m* = 1. pars togae ubi res feruntur; 2. pars maris in oram intrans; 3. pectus; 4. res voluta; 5. pars cava/ locus cavus
si-quidem = quoniam
sistere stitisse = stantem facere
sitire = sitim pati
situs -a -um = 1. locatus; 2. positus, expositus; 3. in re aliquid situm est: ob rem aliquid est, res aliquid dare potest
situs -us *m* = locus ubi aliquid situs est
socer -eri *m* = pater coniugis
societas -atis *f* < socius = 1. in societatem recipere: ut socium recipere; 2. hominum coniunctio qui rem communem persequuntur
socii -i *m* = 1. socii: homines qui communi fortunâ/negotio coniunguntur; 2. qui alterum adiuvat; 3. socii navales: nautae classis Romanae
solari = 1. consolari; 2. mitigare
solêre -itum esse = 1. saepe facere; 2. ut solet: ut fieri solet
solitudo -inis *f* = locus solus/desertus
solium -i *n* = sedes regia magnifica
sollicitare = incitare, persuadere
solvere -visse -lutum = 1. ↔ vincere; 2.olvere pecuniam: dare pecuniam quae debetur; 3. (navem)olvere: vela dare in altum; 4. (promissum)olvere: perficere, peragere; 5. oratio soluta ↔ versus; 6. (animum)olvere: tollere, ex animo se liberare; 7. rumpere
somnium -i *n* = quod in somno videtur
somnus -i *m* = 1. id quod dormientes habent; 2. ducere somnos: dormire
sonare, -uisse = sonum dare
sopire = dormientem facere
sopitus -a -um = dormiens
sordidus -a -um = 1. ↔ mundus; 2. turpis, spernendus; 3. indignus

I. P. FERDINANDI FLVMINIS MVRGENSIS

sors -rtis *f* = 1. oraculum inscriptum in tabellis, ex quibus una sumitur ex urnâ (vas sortium); 2. sortes: oraculum; 3. fortuna; 4. extra sortem: non sortito

spatium -i *n* = 1. et longitudo et latitudo (<latius) et altitudo (<altius); 2. locus vacuus/apertus; 3. spatium (temporis): tempus; 4. spatium (temporis): anni

species -ei *f* = 1. forma, genus; 2. quod aspicitur; 3. forma, pulchritudo; 4. species exercitûs: quod videtur exercitus esse

spectaculum -i *n* = 1. id quod spectatur; 2. spectaculo (*dat*) esse alicui: spectari ab aliquo; 3. spectacula: spectatorum sedes

spicare = 1. attente aspicere, intueri, conspiciere; 2. continuo aspicere, tueri; 3. situs esse ad partes (septentriones vel meridies vel cet.); 4. ad rem tendere; 5. alio spectare: aliud significare

specus -us *m* = spelunca

spelunca -ae *f* = antrum

spernere sprevisse spretum = despiciere, contemnere

spirare = 1. animam ducere; 2. flare

splendêre = clare lucêre

splendidus -a -um = splendens

spolia -orum *n* = 1. arma hosti victo erepta; 2. praeda

spoliare = 1. s. aliquem: vestem/arma eripere alicui; 2. re s.: re exuere, rem adimere

spondêre spondisse sponsum =
1. promittere (in matrimonium);
2. promittere pro se ipso

sponsus -i *m* = maritus futurus

sponde = 1. meâ sponde: meâ voluntate, per me; 2. suâ sponde: per se

st! = tace!

stabulum -i *n* = casa pecoris

stadium -i *n* = circus in quo iuvenes currendo se exercent

stagnum -i *n* = lacus aquae stantis (:non fluentis)

stare stetisse = 1. non se movêre, ↔ sedêre, ↔ ambulare; 2. pugnare, sub armis esse; 3. constare (pretio); 4. manêre, durare

stativa -orum *n* = castra quae diu uno loco stant

stator -oris = qui sistit

statura -ae *f* = signum hominis

statuere -uisse -utum = 1. finire, fines rei designare; 2. constituere; 3. decernere, consilium capere

status -us *m* = 1. s. rerum: modus quo res stant (:se habent); 2. modus quo aliquis se habet

sterilis -e ↔ fertilis; (mulier) s.: quae parere non potest

sternere stravisse stratum = 1. (vestis) operire; 2. lectum sternere: vestem super lectum sternere; 3. humi proicere; 4. viam sternere: viam munire/facere

stillare = manare paulatim

stilus -i *m* = 1. instrumentum quo in tabula premo scribitur; 2. stilo: scribendo

stimulare = incitare

stipendium -i *n* = 1. merces militis; 2. stipendium/stipendia merêre/facere: militare; 3. pecunia rei publicae solvenda; 4. militia annua

stipes -itis *m* = arbor sine ramis, baculum crassum

stirps -pis *f* = 1. liberi, filius/filia; 2. gens ex qua aliquis ortus est

strages -is *f* = caedes

stramentum -i *n* = id quod casae pauperum teguntur

strenuus -a -um = impiger

strepitus -us *m* = sonus magnus

stringere -inxisse -ictum = educere (gladium)

SIGNIFICATIO VERBORVM

struere struxisse structum = 1. parare;
2. excogitare
studère = 1. studère alicui rei: studiosus
esse alicuius rei; 2. studère +*inf*: cupere
stultitia -ae *f* <stultus
stupe-facere = stupentem facere
stuprare = violare, vi comprimere
stuprum -i *n* = scelus feminae stuprandae
sub +*abl* = 1. ↔ supra; 2. sub aliquo: prope
aliquem; 3. sub aliquo: sub imperio
alicuius; 4. sub aliquo: inter tempus
cum aliquis imperavit
sub +*acc* = 1. (motus) in locum inferiorem;
2. sub idem tempus: eodem fere
tempore; 3. respondens ad
sub-ducere = 1. navem subducere
↔ deducere; 2. exercitum subducere:
exercitum a loco aliquo in alium locum
ducere
sub-icere -iecisisse -iectum = 1. sub imperio
ponere; 2. adicere
sub-igere -egisse -actum = 1. sub imperium
cogere; 2. cogere
sub-inde = continuò
sub-ire = 1. subire eum: sub eum ire;
2. umeris subire: umeris sustinère
sublimis -e = 1. altus, superiore loco situs;
2. sublimis abire: ad caelum abire
sub-scribere = sub loco scribere
sub-terraneus -a -um = sub terra situs
suc-cedere = 1. (tecto) succedere: (tectum)
subire; 2. in locum alicuius sequi;
3. alicui succedere: in locum alicuius
succedere; 4. sequi
suc-cumbere -cubuisse ↔ resistere; rei
(*dat*) succumbere: re vinci
suc-currere = auxilium ferre
sudor -oris *m* = quod corpus facit umidum
ob calorem vel laborem
suffragium -i *n* = populi sententia comitiis
declarata

sumere -mpsisse -mptum = 1. (e loco) ↔
(in loco) ponere; 2. cibum sumere: èsse;
3. bellum sumere: bellum incipere, inire
summum -i *n* = locus summus
summus -a -um *sup* <superus, *comp*
superior ↔ inferus = 1. *sup* <superus;
2. maximus; 3. summa alicuius pars;
4. ultimus
su-ove-aurilia -ium *n pl* <sus+ovis+taurus
= sacrificium quo immolatur sus et ovis
et taurus
super +*abl* = de
super +*acc* ↔ sub +*abl/acc*
super = in loco superiore/summo
superare = 1. vincere; 2. transgredi;
3. superesse; 4. superior esse
superbia -ae *f* <superbus
super-eminère = eminère, superior esse
super-esse = 1. ↔ de-esse; 2. reliquus esse;
3. alicui superesse: post aliquem/
aliquid superesse (=vivere)
superior -ius *comp* ↔ inferior = 1. *comp*
<superus; 2. numero superiores: plures;
3. locus superior: rostra; 4. prior
superus -a -um = 1. ↔ inferus; 2. di superi:
di caelestes
super-venire +*dat* = subitò adoriri
sup-plère -evisse -etum = augère addendo
quae desunt
supplex -icis = orans
supplicium -i *n* = 1. poena severissima,
poena capitis; 2. cruciatus maximus
supra +*acc* = 1. in parte superiore/summâ;
2. trans, ultra; 3. plures quàm
suprà = 1. antea (in scriptis); 2. quae
superiora (priora) sunt
supremus -a -um = summus, ultimus
surgere sur-rexisse = 1. ↔ sedère,
↔ recumbere; 2. eminère
sus suis *m/f* = porcus

sus-cipere = 1. capere et sustinere;
 2. accipere et suum facere; 3. recipere;
 4. pati, subire
suspectus -a -um = 1. cui nemo confidit;
 2. qui male fecisse putatur
sus-pendere -disse -ensum = pendentem
 facere
susplicari = 1. credere incipere; 2. animo
 sentire
sus-tinere = 1. retinere aliquem/aliquid ne
 labatur; 2. tenere erectum; 3. repugnare,
 resistere; 4. tenere, continere; 5. pati;
 6. conservare

T

tabella -ae *f* = 1. parva tabula; 2. alveus
tabula -ae *f* = 1. lignum ceratum (cerâ
 opertum) ubi stilo scribitur; 2. tabula
 (picta): imago in tabulâ picta; 3. tabula:
 tabula picta
tabularium -i *n* = amplum aedificium in
 quo tabulae et litterae publicae
 servantur
tacere = 1. non loqui, non facere verbum;
 2. rem t.: de re tacere, non loqui de re
taedere = taedet me rei (*gen*): res mihi
 molesta est
talentum -i *n* = 1. XXIV milia sestertium
 (pecunia Graeca); 2. Graecorum
 pondus statutum maximum [26 kg]
tam-quam = 1. sicut; 2. tamquam si
tandem = 1. postremò (post longum
 tempus); 2. tandem +*imp*: age!; 3. qui
 tandem ...?: dic, rogo
tangere tetigisse tactum = 1. manum/
 digitum ponere in re aliqua; 2. afficere
tantum = 1. non magis quàm; 2. adeò
tantum -i *n* = 1. tam multum; 2. tanti (esse):
 tanti pretii
tectum -i *n* = 1. summum opus quo tegitur;
 2. domus

tegere texisse tectum = 1. operire;
 2. occultare; 3. celare
telum -i *n* = 1. pilum vel sagitta; 2. securis
temere = temerario modo, ↔ caute
temeritas -atis *f* = nimia audacia
temperare = 1. placidum facere (↔ turbare);
 2. ab aliquo t.: abstinere; 3. (certâ
 ratione) miscere ac mutare
tempestas -atis *f* = 1. magnus ventus qui
 mare turbat ac altos fluctus facit; 2. eâ
 tempestate: eo tempore
templum -i *n* = 1. domus dei; 2. locus
 (caeli) ab augure finitus et sacratus;
 3. spatium sacrum
temptare = 1. conari; 2. experiri; 3. bello
 temptare: bello experiri
tempus -oris *n* = 1. longitudo quam aliquid
 durat; 2. tempus in quo aliquid accidit;
 3. tempora anni: aestas, hiems, ver,
 autumnus; 4. tempus esse +*inf*: tempus
 esse aptum ad aliquid faciendum;
 5. tempora verbi: praesens, praeteritum,
 futurum; 6. tempora: occasio
tendere tetendisse tentum/tensum =
 1. extendere; 2. (in locum) ire;
 3. tendere ut: operam dare/postulare ut;
 4. insidias tendere: insidias parare
tener -a -um = 1. mollis et tenuis, invalidus;
 2. (oculi) teneri: pleni lacrimis
tenere -uisse -ntum = 1. rem prehensam
 habere ne cadat; 2. animum ostendere
 sibi ipsi prohibere; 3. habere; 4. tenere
 (cursum): navigare, pergere navigare;
 5. (locum) tenere: ad locum pervenire,
 attingere
tenuis -e = 1. gracilis, ↔ crassus; 2. (aer)
 rarus, qui facillè evanescit
ter = 1. 3x; 2. ter quaterque: iterum
 iterumque
terere trivisse tritum = (tempus) terere: (t.)
 consumere

SIGNIFICATIO VERBORVM

terminus -i *m* = lapis quo finis designatur
terrestris -e <terra
terror -oris *m* <terror = 1. metus, pavor;
2. homo/res qui/quae terret
tertiò = tertium
tertiùm = tertia res quae eadem fit
testamentum -i *n* = litterae de bonis hominis
mortui dividendis
testari = testem facere
testis -is *m/f* = 1. qui adest et videt;
2. spectator
thalamus -i *m* = cubiculum coniugum
thermae -arum *f* = magnae balneae
thesaurus -i *m* = auri et argenti copia
occulta
tigris -is *f* = animal ferum lineis nigris et
maius quam leo
tingere tinxisse tinctum = umidum facere
tiro -onis *m* = novus miles
tolerare = ferre, pati
tollere sustulisse sublatum = 1. sursum
movêre; in caelum t.: gloriâ afficere;
2. sumere et secum ferre, auferre;
3. clamorem t.: clamare; 4. animum t.:
audacior fieri; 5. adimere; 6. bellum
tollere: bellum finire
tonare -uisse: tonat = tonitrus fit
torquatus -a -um = torque ornatus
torquis -is *m* = ornamentum quod circa
collum induitur
torrêre -uisse tostum = igne siccare
torus -i *m* = lectus
tot-idem = idem numerus
trabs -bis *f* = 1. lignum longum quo tectum
domûs tenetur; 2. navis
tractare = 1. afficere; 2. gerere
tra-dere = 1. dare (de manu in manu);
2. narrare; 3. traditur: fertur, narratur
tra-ducere = 1. transferre; 2. aliquid t.: trans
aliquid ducere; 3. (tempus) t.: terere,
consumere

tragicus -a -um = qui tragoedias scribit
tragoedia -ae *f* ↔ comoedia
trahere traxisse tractum = 1. ducere
(currum); 2. post se ferre; 3. originem
trahere: ortus esse; 4. (tempus) trahere:
producere; 5. trahi: necessitate adduci
trans +acc = 1. motus ab parte loci citeriore
ad partem loci ulteriorem; 2. ultra, ↔ cis
trâns = ultra (↔ cis)
trans-ferre -tulisse trans/tra-latum = 1. ferre
in alium locum; 2. in triumpho ferre
trans-figere = per medium corpus percutere
trans-fugere = ad hostem fugere
trans-gredi -gressum = transire
trans-igere -egisse -actum = peragere
tran-silire -uisse < trans +salire
trans-ire = 1. ex loco in locum ire, trans
locum ire; 2. ex factione aliquâ in aliam
venire
trans-marinus -a -um = qui trans mare est
trecentessimus -a -um = CCC
trepidare = trepidus esse
trepidatio -onis *f* <trepidare
trepidus -a -um = pavidus, timidus
tribuere -uisse -utum = 1. praebêre, dare;
2. fortunae t.: fortunâ factum esse
censêre; 3. aliis t.: ab aliis factum esse
dicere
tribunus -i *m* = praefectus; t. Celerum
equitibus praeerat; tribuni plebis deni
quotannis creantur qui annum habent
potestatem; tribuni militum seni singulis
legionibus praefecti sunt
tribus -us *f* (*pl dat/abl* -ubus) = 1. nomen
regionum urbis; 2. centuria
tridens -entis *m* = Neptuni sceptrum
triennium -i *n* = tres anni
tri-geminus -a -um = 1. (fratres) trigemini:
tres eodem die nati; 2. trigeminorum
triticum -i *n* = frumenti genus ex quo panis
albus fit

triumphalis -e <triumphus
triumphare = triumphum agere
triumphus -i *m* = cursus imperatoris (=dux victor) per urbem
trucidare = crudeliter occidere
trux -ucis = ferox
tuba -ae *f* = instrumentum longum metallicum quo flato sonum reddit
tubicen -inis *m* = qui tuba canit
tueri = 1. tutum facere, custodire; 2. intueri, spectare
tum = 1. deinde; 2. tunc; 3. cùm ... tum: et ... et, non modò ... sed etiam
tumêre = tumidus esse
tumidus -a -um = turgidus, turbidus
tumulus -i *m* = collis parvus
turba -ae *f* = 1. multitudo hominum; 2. tumultus
turbare = 1. turbidum (↔ tranquillum) facere; 2. perturbare; 3. sordidum facere miscendo; 4. ordinem solvere, destruere
turpis -e = 1. foedus; 2. indignus
turris -is *f* = aedificium altum ad urbem defendendam exstructum
turma -ae *f* = equitum numerus XXX
tutor -oris *m* <tueri = qui pro patre mortuo liberos educandos curat
tutus -a -um = 1. sine periculo; 2. defensus; 3. certus, verus
tyrannis -idis *f* = imperium tyranni

U

uber -eris = fertilis
uber -eris *n* = pectus feminae quo liberi/pulli aluntur
ubi +*perf* = ubi primùm, postquam
ubi +*plusq coni* = ubi +*perf*, cùm +*plusq coni*
ubi-cumque = quocumque loco

udus -a -um = umidus
ulcisci ultum = 1. ulcisci iniuriam: punire eos qui iniuriam fecerunt; 2. aliquem ulcisci: necem alicuius ulcisci
ultimus -a -um *sup* <ultra = 1. postremus; 2. extremus; 3. ultimo excidio: ultimo excidii tempore; 4. ad ultimum: ad extremum, ad postremum, postremò
ultor -ris *m* = 1. qui ulciscitur; 2. ultor alicuius: qui aliquem ulciscitur
ultra +*acc* ↔ citra
ultrà = nihil ultrà: nihil aliud
ultrix -icis *f* = quae ulciscitur
ultrò = 1. suâ sponte; 2. sine causâ; 3. non petens; 4. u. citròque: hùc et illùc, inter nos, invicem
ululatus -us *m* <ululare
umbra -ae *f* = 1. ↔ sol; 2. phantasma; 3. sub umbras: ad Inferos
unà = 1. unà cum: simul cum; 2. unà: unà cum eo
unda -ae *f* = parvus fluctus
unde = 1. ↔ quò; 2. a loco/parte qui/quae; 3. a quo/quibus
un-de-vicesimus -a -um = XIX
undique = ex omnibus locis/partibus
unguis -is *m* = manus vel pes animalium secans
unus -a -um = 1. I; 2. solus; 3. primus; 4. quidam; 5. ad unum omnes: omnes uno ore
urgêre = 1. premere; 2. instare
usquam = ullo loco
usus -us *m* = 1. <uti; 2. usu: occasione; 3. mos, consuetudo; 4. usu venire: evenire; 5. usui esse: utilis esse
ut/uti *adv* = 1. tamquam, idem atque/ac; 2. eodem modo quo; 3. verbi gratiâ; 4. ut +*adi*, v.g. ut piger discipulus: piger ut sum/es/est, quia piger sum/es/est

SIGNIFICATIO VERBORVM

ut/utī *con* = 1. eodem modo quo;
2. ut + *conī*, v.g. volo ut venias: ut completivum, sensum verbi complet (id. ac “volo te venire”); 3. ut + *conī*: ad + *ger*, quia vult + *inf*; 4. (tam, ita, sic, et cet.) ut + *conī*: ut consecutivum, quod sequitur ex alterâ oratione; 5. fit ut + *conī*: ut completivum; 6. mos est ut + *conī*: more fit ut; 7. ut + *conī*: quomodo; 8. ut primū + *perf* = cū primū; 9. ut + *perf*: ut primū, postquam

uter-que *utra-que* *utrum-que* = 1. et unus et alter (diverso tempore); 2. utrique: uterque; 3. utrique: et unus et alter (nomina sensu plurali, ut *populus*)

utī/utī = ut, utinam

utilis -e = qui prodest (↔ *inutilis*)

utrimque = ab utraque parte

uxorius -a -um = qui uxorem habet

V

vacuus -a -um = 1. qui nihil continet;

2. *vacuus* aliquo: sine aliquo

vadere -sisse = ire, procedere

vadum -i *n* = aqua humilis (↔ *altum*)

vagari = 1. errare; 2. mente errare

vagina -ae *f* = res in qua gladii conduntur

vagitus -us *m* < *vagire*

valère = 1. ↔ *aegrotare*; 2. *validus* esse;

3. *vale!*: id dicit qui discedit

valetudo -inis *f* = 1. *salus*, < *valère*; 2. *mala valetudo*

vanus -a -um = *vacuus*, frustra factus

vastare = *vastum* (*desertum*) facere

vastus -a -um = 1. *ingens* et *desertur*;

2. *horrendus*

vates -is *m/f* = 1. *homo* qui *divino modo* res futuras praedicat; 2. *poeta/poetria*

vehiculum *i n* = *currus*

vel *adv* = 1. *etiam*; 2. *aliter*; 3. *vel + sup*: *sane*

vel *con* = *sive*, seu (= *si vis*, ad *arbitrium*,

saltem, quod idem est, et cet.)

velare = *veste* operire

velim + *conī* = *utinam*

venari = *feras* persequi et occidere

venenum -i = *cibus* vel *potio* quae *mortem* affert

venia -ae *f* = 1. *gratia* qua *ignoscitur* factio;

2. *veniam* dare: *ignoscere*

venire *venisse* *ventum* = 1. *huc* ire; 2. *oriri*, *nasci*; 3. *ventum* est: *venerunt*

ven-ire -eunt -iisse = *vendi* (*pass*)

venter -tris *m* = 1. *pars corporis* infra *pulmones*, quò it *cibus* esus; 2. *ventrem* ferre: *gravida* esse

venun-dare = *vendere*

verbum -i *n* = 1. *pars orationis* (*nomen*, *pronomen*, *verbum*, *adverbium*, *participium*, *coniunctio*, *praepositio*, *interiectio*); 2. *vocabulum*; 3. *verba* facere: *loqui*; 4. *verba* dare: *illudere*

versare = 1. *huc illuc* *vertere*; 2. in *animo* *versare*: *excogitare*; 3. *reputare*

versari = 1. *huc illuc* *moveri*, *errare*; 2. in *periculo* v.: in *periculo* esse, *implicari*; 3. *habitare*; 4. *volvi*, in *orbem* *moveri*, *verti*

vertere -tisse -sum = 1. *se movère* ad *aspiciendum* id quod est *post tergum*; 2. ad *aliquem* *vertere*: ad *aliquem* *spectare*; 3. *verti*: *circum moveri*; 4. *se* *vertere*: *mutare*; 5. *vertens*: qui *vertitur*

vertex -icis *m* = 1. *aqua* quae *vertitur*, *gurgis*; 2. *pars summa*, *culmen*; 3. *summa* et *imma* *orbis* *pars*

verum -i *n* = 1. id quod *verum* est; 2. *bonum* et *aequum*; 3. *veri similis*: qui *verus* esse videtur

verus -a -um = 1. *is* cui *error* non est, ↔ *pravus*; 2. ↔ *fictus*; 3. *certus*, ↔ *dubius*; 4. *verum* esse: *rectum* esse, *oportère*; 5. *verius*: *potius*

vesci = (carne) vesci: cibo uti, (carnem) esse
vestibulum -i *n* = locus clausus ante ianuam
vestigium -i *n* = 1. pes humi impressus;
 2. aliquid in aliquo impressum 3. quod reliquum est; 4. in vestigio: in loco ubi statur
vetare -uisse -itum ↔ permittere
vetus -eris *sup* veterrimus = antiquus
vetustas -atis *f* <vetus
vetustus -a -um = vetus
vexare = 1. male tractare; 2. identidem aggredi, vastare
via -ae *f* = 1. linea terrae munita ad iter faciendum inter urbes; 2. linea terrae munita inter urbis domos/vicos; 3. iter; 4. modus agendi; 5. viam facere: iter facere
vicesimus -a -um = XX
vicinus -a -um = qui prope habitat
victrix -icis *f* = femina victoris
vicus -i *m* = 1. pars urbis, viae domûsque; via quae per vicum fert; 2. parvum oppidum
vidêre vidisse visum = 1. oculis accipere, sentire; 2. aspicere; 3. curare; 4. videri: similis alicui esse; 5. videri: putare, existimare; 6. videri: cogitare, mente creare; 7. patribus (senatoribus) videtur: placet patribus, patres volunt; 8. reputare
vidua -ae *f* = mulier quae maritum amisit
vigil -is = vigilans
vigilia -ae *f* = 1. una ex quattuor partibus in quibus nox dividitur; 2. vigiliae ↔ somnus
vigor -oris *m* = vires
vincere vicisse victum = 1. aliquis certamine validior quam alius esse; 2. hostes proelio caedere; 3. probare, demonstrare aliquid certum esse

vinculum -i *n* = vinculum
vinculum -i *n* = id quod aliquis vincitur
vindicare = 1. ulcisci; 2. v. in libertatem: liberare
vinea -ae *f* = 1. agrum in quo vites crescunt; 2. machina e ligno effecta sub qua milites telis tuti ad moenia procedunt
violare = 1. (rei sanctae) vim afferre; 2. frangere (fidem et c.)
virginitas -atis *f* <virgo
virgo -inis *f* = femina quae nondum habet maritum
virilis -e <vir = 1. stirps virilis: filius; 2. viri, ut vir; 3. toga virilis/pura: toga alba sine purpurâ quam Romanus pubes sumit positâ togâ praetextâ
viritim = per singulos viros
virtus -utis *f* <vir = 1. (militis) virtus: fortis animus; 2. indoles et ingenia viri bona
vis vim vi *f* = 1. potestas; 2. impetus; 3. alicui vim afferre: alicui malum dare; 4. magna vis (alicuius rei): magna copia; 5. multitudo; 6. robur, magnitudo
visere -sisse = 1. visum ire; 2. spectandi causâ adire
visu *sup II* <vidêre
visum -i *n* = quod videtur
vita -ae *f* = 1. <vivere; 2. vitam agere: vivere
vitis -is *f* = 1. arbor quae uvas dat; 2. virga centurionis vite facta
vivus -a -um = 1. qui vivit; 2. fluenti
vocare = 1. nomen alicuius dicere ut huc veniat; 2. appellare; 3. alicui dicere ‘eum ad locum venire velle’; 4. in crimen vocare: accusare; 5. in periculum vocari: in periculum venire
volitare = hùc illùc volare
volucris -is *f* = avis quae volat
voluntarius -a -um ↔ coactus

SIGNIFICATIO VERBORVM

volvere -visse volutum = 1. circum (in orbem) agere/vertere; 2. (cum) animo volvere: reputare; 3. volvi: verti; 4. volvi: versari, in orbem moveri, verti
vorago -inis *f* = 1. locus quo naves fluctibus vorantur (:merguntur); 2. locus cuius fundus altissimus est
vovère vovisse votum = (deo) promittere
vulgus -i *m* = populus, plebs

vulnus -eris *n* = 1. id quod in corpus accipit eum qui pulsatus est; 2. dolor
vultur -is *m* = avis quae corporibus mortuis vescitur

Z

Zephyrus -i *m* = Favonius, ventus qui ab occidente flat

NOTAE

<i>abl</i>	ablativus
<i>acc</i>	accusativus
<i>act</i>	activum
<i>adi</i>	adiectivum
<i>adv</i>	adverbium
<i>c., cet.</i>	ceteri -ae -a
<i>comp</i>	comparativus
<i>coni</i>	coniunctivus
<i>dat</i>	dativus
<i>decl</i>	declinatio
<i>dep</i>	deponens
<i>f</i>	femininum
<i>fut</i>	futurum
<i>gen</i>	genetivus
<i>ger</i>	gerundium, gerundivum
<i>imp</i>	imperativus
<i>imperf</i>	imperfectum
<i>indecl</i>	indeclinabile
<i>inf</i>	infinitivus
<i>loc</i>	locativus
<i>m</i>	masculinum

<i>n</i>	neutrum
<i>nom</i>	nominativus
<i>part</i>	participium
<i>pass</i>	passivum
<i>perf</i>	perfectum
<i>pers</i>	persona
<i>pl, plur</i>	plural
<i>plusq</i>	plusquamperfectum
<i>praep</i>	praepositio
<i>praes</i>	praesens
<i>sg, sing</i>	singularis
<i>sup</i>	superlativus, supinum
<i>v.</i>	vide, versus
<i>voc.</i>	vocativus
=	idem atque
↔	contrarium
:	id est
/	sive
<	factum ex
>	fit
	finis thematis

BIBLIOGRAPHIA

Charisii Ars Grammatica. K. Barwick, 1964

Doderlein, L. Hand-book of Latin Synonymes. Trad.: Arnold, H. H.
London: Gilbert, J. & Rivington, J., 1841

Lewis, C. T. & Short, C. A Latin Dictionary.
<[http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?
doc=Perseus:text:1999.04.0059](http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus:text:1999.04.0059)>

Orberg, H. Lingua Latina Per Se Illustrata: Pars I: Familia Romana. Dania:
Domus Latina, 2005

Orberg, H. Lingua Latina Per Se Illustrata: Pars II: Roma Aeterna. Dania:
Domus Latina, 2003

Orberg, H. Lingua Latina Per Se Illustrata: Indices. Dania: Domus Latina,
2002

Mir, J. M. (dir.). VOX: Diccionario ilustrado latino-español español-latino.
Barcelona: Bibliograf S. A., 1996

RAE. Diccionario de la lengua española: Vigésimo segunda edición.
<<http://buscon.rae.es/>>

Wagner, F. Lexicum Latinum seu Universae Phraseologiae Corpus
Congestum. Trad.: Borgnet, A. Brugis, 1878